

USAI ÑU 'ITIA JESUCRISTONËN JUAN ISMIA

¹ Nucën Papa Diosan ca ënë quiricanu cuënëocë ñu-cama Jesucristo ismiäxa, xënbuiracëma 'aínshi ca ësai 'iti 'icë quixuan aín unicama isminun. Nucën Papa Diosan a ismicë ñucama aín unicaman 'unánun ca Jesucristonën aín ángel achúshi Juan isminun xuaxa. ² Xucëxuan ismicëxun ca Juanën uisa ñu cara isäxa quixun cëmëquinma a ñucama cuënëoxa. Usaquin ca Juanën Nucën Papa Dios quicësabi oquian Jesucristonën a ismianan a ñuiquin cacë banacama cuënëoxa.

³ Anun cuënëo banacama quicësabi oi 'iti nëtë ca xënbuiracëma 'aínshi uti 'icën. A nëtën ca an ënë bana iscë unicama 'imainun an uni itsían ñuia cuacë unicama 'imainun a bana cuaquin —asérabi ca usaía quicësabi oi 'iti 'icë —quixun sinánquin a bana quicësabi oquin 'acë unicama cuëëinra cuëënti 'icën.

Axa mëcën achúshi 'imainun rabé ëmanuax Jesucristomi catamëcë unicama Juanën quirica cuënëoxuan

⁴ 'Ëx Juan 'ixun cana Asia menu 'icë mëcën achúshi 'imainun rabé ëmanuax timécë äxa Jesucristomi catamëcë unicama, mitsu ësáquin cain: Nucën Papa Dios äxa usabi 'iá 'aish usabi 'icë, an nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua bucuti cana cuëënin. Cuëëanan cana anua Nucën Papa Dios 'icë aín Bëru Nunshin Upí anribi aín bana upí oquin cuanun 'aquianan, a bana quicësabi oi 'inun 'aquincëxmi mitsux chuámarua bucuti cuëënin. ⁵ An uisaira cara Nucën Papa Dios 'icë quixun uni 'unánmicë, Jesucristonënríbia nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua 'iti cana cuëënin. Ax utëcëncëbë aín unicamaxribi bama 'aíshbi baísquinun,

ca ax pain bamatancëx baísquiacëxa. Ax ca ënë nëtënu 'icë 'apucaman 'apu a 'icën. An ca nu nuibanan nun 'ucha cupí aín imi 'apati bama 'ixun nun 'uchacama tērëanan, ⁶ nuxnu ainan 'aish ax 'Apu 'ain nuxribi 'apu 'inun nu 'imianan, nux sacerdote an uni itsi a ñucáxuncë 'ixun aín Papa Dios rabinun nu 'imiaxa. A ca camabi unin rabiquin —mixëshi cushi 'aish camina mixira cëñútimoí 'Apu 'in —quixun caquin rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

⁷ Ca is, Cristo, ax ca naí cuin mëu bëbacuatsini unuxun 'aia. Aia ca camabi unicaman isti 'icën, an manë xëtocën taro, acamánbi ca aia isti 'icën. Ax ucëbë ca camabi menu 'icë unicama ami sináncëma 'aish masá nuituti inti 'icën. Asérabi ca usai 'iti 'icën. ⁸ Nucën 'Ibu Dios, axa usabi 'iá 'aish usabi 'icë, ax ca cushiira 'aish, uisa cushi cara, aín cushibëtanbi sënënmaira 'icën. Usa 'aish ca ax ësai quia:

—'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën, usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcëbë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain.

Upíira 'aish cushiira 'icëa Cristo Juanën isa

⁹ 'Ëx Juan 'aish cana mitsúxmi 'icësaribiti Jesúsnan 'aish mitsun xucénsa 'ain. Mitsúxmi 'icësaribiti cana Jesucristonan cupí, unin 'atimocë 'aishbi asérabi Nucën Papa Diosan uni 'ain. Mitsu 'acësaribi oquian an cushiocëxun cana uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquin ami catamëti ëniman. Usa 'ixun Nucën Papa Diosan bana ñuixuanan, Jesús ñui quicë banaribi uni ñuixuncë cupí cana Patmos cacë nasínu sipuacësa 'inun unin ëncë 'ain. ¹⁰ Anun Nucën 'Ibu Dios rabiti nëtën 'ëx ami sinánquin cana 'uxúnmabi namácësa oquin, 'ë caxucüaxa manë banañu banocéxa banacësari munuma banaia cuan. ¹¹ Banai ësai quia cana cuan:

—'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën, usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcëbë usabi 'iti 'ain. Usa

'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain. Ēnuxunmi min iscē ñucama ñuiquin camina quiricanu cuēñeoti 'ain. Cuēñeotancēxun camina axa 'ēmi sinani 'ēmi catamēcē unicama, mēcēn achúshi 'imainun rabé ěmanu 'icē, acamami cuēñeocē quirica buánmiti 'ain, Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea, a ěmacamanu 'icē unicama a.

¹² Banaia cuati, uin cara 'ē usaquin caia quixun istisa tani cana cuainacēan. ¹³ Cuainacēquin cana mēcēn achúshi 'imainun rabé anu lamparín nanti curi 'acē isan. Anu lamparín nanti curi 'acē achúshi achúshi sētécē, acama nēbétsinua cana uni achúshi isan. Ax ca uni 'aíshbi Jesús 'iaxa. Aín taria chaxcé 'imainun ca anúan shitēcērēquicē ax curi 'acē 'iaxa. ¹⁴ A uni ca aín maxcánu 'icē aín bu uxua 'aish carnero rani uxuira iscēsa 'ianan matsi uxuira iscēsaribi 'iaxa. 'Ianan ca ax cushiira 'aish aín bēru rabé tsi rēquirucē ěnxáira iscēsa 'iaxa. ¹⁵ Aín taēx ca cashtá manéxa niba nibaquicē 'aish ichúcēsa 'iaxa. 'Imainun ca aín banax baca xuqui cushínra banaruia cuacēsa 'iaxa. ¹⁶ Aín mēcēn mēqueunēn mēcēn achúshi 'imainun rabé 'ispa tuíanan aín cuēbínuax machítusa manē xētocē, amo rabébi cuēnucē 'aish, chiquitia cana isan. Isanan cana aín bēmánanēxa barin cushínra pēcacēsaribiti pēquia isan.

¹⁷ Usa isi cana racuētan bamai a tanáin nipacēan. Nipacētia ca aín mēcēn mēqueunēn ramēquin 'ē caxa:

—Racuēaxma ca 'it. 'Ēx cana ñu 'aíma pan 'ain 'iacēn. Usa 'aish cana camabi ñu cēñúcēbē usabi 'iti 'ain. ¹⁸ 'Ēx cana axa bamatimoi tsócē a 'ain. Bamatancēx baísquia 'aish cana bamatēcēntimoi tsotin. Ui unicamax cara uiti nētēn tsóti 'icē, uisa nētēn cara bamati 'icē quixun cana 'ēn mēñóin. Bamatancēx cara aín 'ucha cupí anuax uni tēmēracē anu cuanti 'icē, cara anua aín 'ucha tērécē uni

'icë anu cuanti 'icë quixun cana mënfoin. ¹⁹ A min iscë ñucama 'imainun a min isti ñucama, acama camina usai ca 'ia quixun ñuianan usai ca 'icëma 'aíshbi ñu 'iti 'icë quixun cuënëoti 'ain. ²⁰ 'Ispa męcën achúshi 'imainun rabémi 'ën męcën męquenua iscë, 'imainun anu lamparín nanti męcën achúshi 'imainun rabémi iscë, ax cara uisa 'icë quixun 'unánquinmabi camina ësa ca quixun 'unánti 'ain, anu lamparín nanticama ax ca a męcën achúshi 'imainun rabé ëmanuaxa 'ëmi catamëti unicama 'unántioquin nancë 'icën. 'Imainun ca męcën achúshi 'imainun rabé 'ispa ami iscë, ax a ëmacamanuxun an Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixunquin 'unánmicë a unicama anun 'unántiocë 'icën.

2

Efesonu 'icë unicama quirica buánmia

¹ Catancëxun ca ësaquinribi 'ë caxa:

—An axa Efesonuax 'ëmi catamęcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuënëoti 'ain: An aín męcën męqueu 'icë anun męcën achúshi 'imainun rabé 'ispa tuíncë 'ianan axa męcën achúshi 'imainun rabé anu lamparín nanti nębétsi nicë, Jesús, an ca anuaxa timęcë unicamami ësaquin a caxúnun quixun mi caia: ² Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin, chiquíshquinma camina ñu upí 'ain. Uisa ñu cara 'icëbëtanbi camina 'ëmi sinánti ëncëma 'ain. An ñu 'aisama 'acë unicama timaquin camina an 'acësaribi oquin 'aiman. Usai 'iquin camina uni ráíri axa —'ë ca Nucën Papa Diosan aín bana unicama ñuixunun 'imia — quicë, ax cara asérabia Nucën Papa Diosan usoquin 'imicë 'icë quixun 'unánuxun isquinbi camina atúxbia cëmëi quia isan. ³ Usai tēmëraquinbi camina mitsun 'ëmi sinánti

ëncëma 'ain. 'Ënan 'icë cupí unin 'atimocëxunbi camina ënquinma 'ëmi sinánquin 'ëx cuëncësabi oquin 'an.

⁴ Mitsúxmi usa 'icëbi cana ësaquin mitsu cain, mit-sux camina 'ëmi catamëtabati 'itsaira 'ëmi sináncën. Usai 'iá 'aíshbi camina bërí usai 'ima. ⁵ Usa 'ain camina uisairai caramina 'ëmi sináancë quixun sinani usai 'ëmi sinántëcënx 'ëmi sinanatëcënti 'ain. Usai 'ëmi sinanaquin camina mitsúnmi 'ëmi sinánquin 'ëx cuëncësabi oquin 'ásabi oquin 'atëcënti 'ain. Usai mit-sux 'ëmi sinanacëbëtanma cana a anu lamparín nanti mitsu 'unántioquin nancë, a raíri 'ura 'inun nanti 'ain. ⁶ Mitsúnmi bëráma 'iásaribiti 'ëmi sináncëma 'aínbi cana 'unanin, 'ëx 'icësaribiti camina nicolaítas cacë unicaman ñu 'atima 'acë cuëñiman.

⁷ An cuaisa tancë unicaman ça axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunënbi sinánquin upí oquin cuati 'icën. An 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti ëncëma uni, a cana Nucën Papa Diosan nëtënu 'icë i, aín bimi a cüax bamatima, a cunun 'inánti 'ain.

Esmirnanu 'icë unicama quirica buánmia

⁸ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëñëonun 'ë caxa:

—An axa Esmiranuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëñëoti 'ain: Axa ñu 'aíma pan 'ain 'iá 'aish camabi ñu cëñúcëbë usabi 'iti, axa bamaxbi bamatëcëntimoi baísguicë, Jesús, an ca ësaquin mi caia: ⁹ Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin. 'Ën cana 'unanin, mitsux 'ëmi catamëcë cupí camina tëmëranan ñuñuma unisa 'ain. Ñuñuma 'aíshbi camina 'ën nëtënu 'ëbë 'aish ñuñu unicamax 'icësamaira oi anu 'icë ñuñu 'aish cuëñinra cuëñti 'ain. Ësaquin cana 'unanin, bëtsi bëtsi uni, —nux cananuna judíos uni 'ai —quibi judíosma 'aish, ñunshin

'atimanën 'apu, Satanásnën unishi 'ixun ca 'atimati banaquin mitsu ñuia. ¹⁰ Unían bëtsi bëtsi oquin 'atimocëxbi camina racuétima 'ain. Ñunshin 'atimanën 'amicëxun ca raíri unin mitsu sipuati 'icën, caramina 'ëmi sinánti ënti 'ai quixun isnuxun. Mëcën rabé nëtën camina paë tani tëmëratí 'ain. Uisai cara ñu 'icëbëtanbi camina anúnmi mitsux bamati nëtë utámainun 'ëmi sinánti ëntima 'ain. Usaími 'ia cana mitsu 'ën nëtënuaxmi nëtétimoi 'ëbë cuëënun 'imiti 'ain.

¹¹ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'inancë bana ëné aín nuitunënbí sinánquin upí oquin cuati 'icën. An 'ëmi catamëquin 'ëx cuëëncësabi oi 'iti ëncëma uni, ax ca bama 'aíshbi baísquitancëx Nucën Papa Diosan nëtënu bamatëcëntimoi 'iti 'icën. A unicamax ca anu axa 'ëmi catamëcëma unicama bamatëcëncësá 'iti anu 'ítima 'icën.

Pérgamonu 'icë unicama quirica buánmia

¹² Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëñëonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Pérgamonuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëñëoti 'ain: Axa machitusa manë xëtocë amo rabébi cuëñucëñu an ca ësaquin mi caia: ¹³ 'Ën cana 'unanin, anumi mitsux 'icë anu ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, ax cushi 'icën. Anu 'icë unicama an sinánmicëxun 'atima ñu 'acëbëtanbi camina mitsun 'ëmi sinánti ëncëma 'ain. Micama achúshi, Antipas cacë, ax 'ëmi sinánti ëncëma 'ixun 'ë ñuiquin bana ñuixuncë cupía axa 'ëmi sináncëma unicaman 'acéxa bamacëbëtanbi camina mitsun 'ëmi sinánti ëncëma 'ain.

¹⁴ Mitsúxmi usa 'icëbi cana ësaquin mitsu cain: Micama raírinën camina unían Balaanën cacëxun 'atima ñu 'ásaribi oquin 'ain. Balaanën ca an Israel unicama ñusmoisa tancë capitán, Balac cacë, a ësaquin cacëxa: Min

menu 'icë bënëñuma xanucama camina Israel uni parania atubë 'inun cati 'ain. Usai abë 'iquin ca ax isa dios 'icë quixuan min unicaman rabicë ñu a rabiugian ñu pinun 'imiti 'icën. Balaanëan usoquin sinánmia 'aían usaribi oquin axa mitsubë 'icë uni raírinënríbi sinánmicëxun camina mitsu raírinën usaribi oquin ñu 'atima 'ain. ¹⁵ 'Imainun camina micama rarírinën nicolaítas cacë unicaman 'unánmicësaríbi oquin 'ati ëínsama tanin, atúan a 'unánmicë bana 'ëx cuëëncëbëtanmabi. ¹⁶ Usaquin 'aquinbi camina sinanaquin acama ënti 'ain. Usaquinmi ëncëbëtanma cana xëñibuiracëma 'aínshi mitsunu cuanquin, manë xëtocë 'ën cuëbínuax chiquícë, anun usa unicama 'atimoti 'ain.

¹⁷ An cuaisa tancë unicaman ça axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunënbí sinánquin upí oquin cuati 'icën. An 'ëmi catamëquin 'ëx cuëëncësabi oi 'iti ëncëma unicama cana anúan masá nuitutíma upitax 'iti a 'inánti 'ain. Bëráma Nucën Papa Diosan camabi nëtën maná cacë piti judíos unicama 'inánsaríbi oquin cana maná, 'ën nëtënu unëcë, a unicama 'inánti 'ain. 'Inánan cana maxax uxua, a unicama achúshi achúshi, anu aín anë itsi cuëñöcë, a 'inánti 'ain. Uni itsían 'unaniamabi ca acama achúshi achúshinënshi aín anë 'unánti 'icën.

Tiatíranu 'icë unicama quirica buánmia

¹⁸ Usaquin catancëxun ca ësaquinríbi cuëñëonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Tiatíranuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëñöti 'ain: Nucën Papa Diosan Bëchicë, axa cushiira 'aish aín bëru rabé tsi rëquirucë ënxáira iscësa 'ianan aín taëx cashtá manéxa niba nibaquicë 'aish ichúcësa, an ca ësaquin mi caia: ¹⁹ Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin, camina 'ëmi catamëti bëtsibë nuibanani 'ëx cuëëncësabi

oi 'in. Uisai cara ñu 'icëbëtanbi camina 'ëmi sinánti ëncëma 'ain. 'Ëmi catamëtabaquinmi 'acësamaira oquin camina bërí mitsun 'ëx cuëencësabi oquin ñu 'ain.

²⁰ Mitsúxmi usa 'icëbi cana ësaquin mitsu cain. Bëráma ca Jezabal ax 'atima xanu 'aíshbi judíos unicaman 'apu 'iacëxa. Usaribi oquin ca micamáxmi timécëbëtan achúshi xanu 'atimanën bana ñuixunia. An isa Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia quiquinbi ca axa 'ëmi sináncë unicama parania. Paránquin ca aín xanuma 'aínbia uni xanu itsibë 'iti ca asábi 'icë quixun 'unánmianan ñu ax isa dios 'icë quixuan unin cacë a rabiquin ñuina rëcë piti isa asábi 'icë quixun unicama 'unánmia. An usaquin 'atima ñu 'anun uni 'unánmiabi camina isëshitin. ²¹ Axa usai 'iabi cana usa ñu ënía 'ëmi sinánun caían. Caíncëxunbi ca ëmi catamëquin sinanaquin aín ñu 'atima 'acë ëncëma 'icën. ²² An a xanúan 'unánmicësa oquin 'acë unicaman usai 'iti ëncëma 'ain cana anua 'uxcë anubia 'inun a xanu 'insínmiti 'ain. 'Anan cana axa a xanubë 'icë unicamaribi 'aisamairaia tëmëranun 'imiti 'ain. ²³ 'Anan cana a xanun 'unánmicë 'ixuan an 'atima ñu 'acë unicamaribi aín tuása 'icë acama bamamiti 'ain. 'Ën usaquin 'acëbëtan ca camabi ëmanu 'icë axa 'ëmi catamëcë unicaman 'unánti 'icën, 'ën cana camabi unían sináncë ñu 'unanin, uisaquin cara aín nuitu mëu sinania quixunribi cana 'unanin. 'Unánquin cana an upí oquin sinánquin ñu 'acë uni axa upitax 'inun 'imianan, an 'atima ñu 'acë uni a aín 'ucha cupí uisoquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain.

²⁴ 'Itsa uníxa usai 'icëbëtanbi camina Tiatíranu 'icë mitsu ráírinën aín bana ca cëmë 'icë quixun 'unánquin a xanun bana cuacëma 'ain. Bëtsi bëtsi uníxa, nun cananuna mitsun 'unáncëma ñu, ñunshin 'atimanën 'apúan nu 'unánmicë, a mitsu 'unánmiti 'ai quiabi camina a 'unántisama tan. Mitsúxmi usai 'iti ca asábi 'icën. Usaíbi camina 'iti 'ain. Bëtsi ñumi 'anun cana mitsu caiman.

²⁵ 'Ēx utēcēntámainun camina usabii 'iti 'ain.

²⁶ Axa aín bamati nētē utámainun 'ēmi catamēquin 'ēx cuēēcēsabi oi 'iti ēncēma uni, acama cana 'ēx utēcēnquin aín cushi 'ixun camabi menu 'icē unicaman aín bana cuaquin aín quicēsabi oquin 'anun 'aminun 'imiti 'ain.

²⁷ 'Ēn Papa Diosan aín cushi 'ē 'ináncēsabi oquin cana a unicama 'ēn cushi 'inánquin unían aín bana cuanun 'imiti 'ain. 'Ēn usaquin 'imicēxun ca atun, camabi unían aín bana cuanun 'imiti 'icēn, uni itsían uni itsi aín bana cuanun quixun aín manē xo tuínxun racuēócēsaribi oquin. ²⁸ Pēcaracēbētan ca 'isponēn pēcaia. A 'ispon cana axa 'ēmi catamēquin 'ēx cuēēcēsabi oi 'iti ēncēma unicama 'inánti 'ain. ²⁹ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ņunshin Upitan 'ináncē bana, ēnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn.

3

Sardisnu 'icē unicama quirica buánmia

¹ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi cuēñēonun Jesu-san 'ē caxa:

—An axa Sardisnuax 'ēmi catamēcē unicama 'ē ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ēsoquin cuēñēoti 'ain: Axa Nucēn Papa Diosan Bēru Ņunshin Up-íñu 'ianan an aín mēcēnan 'ispa mēcēn achúshi 'imainun rabé tuíncē, an ca ēsaquin mi caia:

—Mitsúnmi ñu 'acēcama cana 'unanin. Unin ca mitsux camina Nucēn Papa Diosbē upí 'ai quixun ñuia. Nuicēxbi camina usama 'aish bamacē unisa 'ain. ² Mitsux axa 'uxcē unisa 'aishbi camina bēsucēsa 'iti 'ain. 'Ēn is-cēxun ca mitsúnmi 'acē ñucama 'ēn Papa Diosan upí isima. Usa 'ain camina mitsúnmi bērí 'acē ñu axribia an iscēx 'aisama 'itin rabanan, upí oquin sinánquin ax cuēēcēsabi oquin 'ati 'ain. ³ Usoquin 'aquin camina

mitsua 'ën sinánmicëxun 'ën unicaman ñuixuncë bana a sinánti 'ain. A sinánquin camina a bana quicësabi oquin 'anan sinanaquin mitsun ñu 'atima 'acëcama ënti 'ain. Usai 'icëbëma cana an ñu mëcamacë uníxa, unin sináncëbëmabi ucësaribicuatsini, 'ëx mitsun 'unáncëma nëtën uisoquin carana 'ati 'ai usoquin mitsu 'ai uti 'ain. ⁴ Mitsúnmi 'ëx cuëncëma ñu 'acë 'aínbi ca Sardisnu 'icë uni 'itsamashinën ñu 'aisama 'acëma 'icën. Usa 'aish ca aín nuitu upí 'ain chupa uxua pañucësa 'aish 'ëbë niti 'icën. ⁵ Axa 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti ëncëma unicama atux ca usoquin chupa uxua pañucë 'iti 'icën. A unicaman anë cana 'ën quiricanua tërëntima 'ain. Tërénquinma cana acama achúshi achúshi ñuiquin —ax ca 'ënan 'aish xëñibua 'aínbi 'ëbë 'iti 'icë —quixun 'ën Papa Dios 'imainun aín ángelcama cati 'ain. ⁶ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunënbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

Filadelfianu 'icë unicama quirica buánmia

⁷ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuënëonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Filadelfianuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuënëoti 'ain: A aín chaitiocë David 'iásaribi 'Apu 'inun Nucën Papa Diosan 'imicë, Jesús, axa 'uchañuma 'aish aín bana aséabi 'ice, ax ca an xëcuë bërúancë unisaribi 'icën. An xëcuë bërúancë 'ixuan an xëocaia ca uinu 'icë unínbi xëcuë xëputima 'icën. 'Imainun ca an xëpuia uinu 'icë unínbi xëcuë xëocatima 'icën. Usaribi oquin ca ui unix cara ainan 'iti 'icë, ui unin cara aín bana unicama ñuixunti 'icë, acama ainshi mëníoia. Usoquian an mëníocë 'ain ca uinu 'icë unínbi —usama ca —catima 'icën. Ax usa 'ixun ca ësaquin mi caia: ⁸ Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin. 'Ën cana 'unanin, mitsux 'itsairama 'ixunbi

camina 'ën bana quicësabi oquin 'anan, 'ëx cana Cristonnanma 'ai quiax quicëma 'ain. Usa 'icë cana anun atsínti xëcuën atsíncësa 'inun 'ën bana unicama ñuixunun mitsu 'imian. Usoquin 'imia ca ui unínbi mitsúnmi usoquin 'axunma 'anun mitsu 'imitima 'icën. ⁹ Usa 'ain cana ñunshin 'atimanën 'apun sinánmicë unicama axa, 'ëx cana asérabi judío uni 'ai quibi cëmëi 'ëmi sináncëma unicama a mitsun bana cuatia mitsumi sinánun 'imiti 'ain. 'Imicëxun ca 'unánti 'icën, 'ën cana asérabi mitsu nuibati quixun. ¹⁰ Mitsun camina uisa ñu cara 'icëbëtanbi 'ëmi catamëanan 'ën bana quicësabi oquin 'ati ëncëma 'ain. Usámi 'icë cupí cana anúan unicama paë tani tëmëratí nëtëa ucëbëmi tëmëraxma 'inun mitsu 'imiti 'ain.

¹¹ Xëñibucëma 'aínshi cana utëcënti 'ain. 'Ëx umainun min 'acësabi oquin 'ëmi sinánti ënquinma 'ën mitsu cacë bana 'acë 'aish camina 'ëbë 'ën nëtënu 'i cuënti 'ain. Usai 'imi 'iti cupí camina unían mitsu sinaminun 'amítima 'ain. ¹² Axa 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti ëncëma unicama, a cana anua Nucën Papa Dios 'icë anubia nëtétimoi 'inun 'imiti 'ain. Anuaxa chiquítimoquin ca Nucën Papa Diosan 'imiti 'icën. 'Ën Papa Diosan anëbi cana a unicamanu cuënëoti 'ain. Cuënëonan cana anu Nucën Papa Dios 'iti Jerusalén ió, axa naínuax ubúti, aín anëribi 'anan cana 'ën anë ióribi atunu cuënëoti 'ain. ¹³ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunëmbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

Laodiceanu 'icë unicama quirica buánmia

¹⁴ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuënëonun Jesusan 'ë caxa:

—Axa Laodiceanuax 'ëmi catamëcë unicama an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë, a buánminuxun camina ësoquin cuënëoti 'ain: Ax upíira upí 'ixuan uisa cara Nucën Papa Dios 'icë quixun paránquinma uni 'unánmicë, an

Nucën Papa Diosbëtan camabi ñu unio, an ca ësaquin mi caia: ¹⁵ 'Ën cana usaími mitsux 'icë acama 'unanin. Usa 'ixun cana 'ën 'unanin, mitsúnmi upí oquin sinánxun ax cuëncësabi oquinra Nucën Papa Dios 'axuniama. Usa 'ixun camina mitsun sinanin, mitsúxbi usai 'ia isquin sapi isa Nucën Papa Diosan upí oquin sinania quixun. Usa 'aish camina mitsux an Nucën Papa Diosan bana cuacë unicama 'icësaí 'iman. Usa 'aish camina a Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicama 'icësairibi 'iman. Usa 'ain cana cuëënin, mitsux an aséribiira Nucën Papa Diosan bana cuacë 'iti. Usai 'icëma 'ixun, mitsun 'aisama ñu 'acë 'ixun, —'aisama ñu 'acë cupí cana ainanma 'ai —quixun 'unáncë 'iti cana cuëënin. ¹⁶ Usoquinmi mitsun aséribiira 'ën bana 'acëma 'aish camina 'unpax 'itsístanisa 'ain. Ënëx ca 'ësa 'icën. 'Unpax matsi xëati ca asábi 'icën, 'unpax 'itsísocëribi xëati ca asábi 'icën. Usa 'aínbi ca uni 'unpax 'itsístanishi xëax anábuisa tanti 'icën. Usaribi cana mitsu isin. Mitsúxmi asábitanishi 'iti cana cuëëniman. Unífan 'unpax 'itsístanishi xëax aín picë anáquin chiquíncësaribi oquin cana 'ëbë 'iaíxma 'inun mitsu chiquínti 'ain. ¹⁷ Mitsux camina quin, 'ëx cana asábi 'ain, ñuñu 'aish cana cha 'ain, uisa ñu carana cuëëni, a cana bitsin. Mitsux ënë nëtënu 'icë ñuñu 'aíshbi camina Nucën Papa Diosan is-cëx ñuumasa 'ianan bëxuñusa 'ianan chupañumasa 'ain. ¹⁸ Mitsúxmi usai 'inúnma cana mitsu 'esëquin ësaquin cain: Curi manë ax ca 'itsísirocëx aín chuacama nëtëtia. Nëtécëbë ca aín upíshi bërutia. Usaribi oquin aséribi mitsun nuitu upí 'inun 'ën mitsu 'iminun camina 'ë ñucáti 'ain. Mitsun 'atima ñu 'acëcama tërécë 'ianan 'ëmi sinánquin ñu upí 'acë 'aish chupa uxua pañucësa 'inun 'ën mitsu 'iminun camina 'ë ñucáti 'ain. Mitsun uisa ñu 'ati cara 'atima 'icë, uisa ñu 'ati cara upí 'icë quixun upí oquin 'unáncëma 'aish bëxuñu unisa 'ixunbi, acama mitsu 'unánminun camina 'ë ñucáti 'ain. ¹⁹ Uicama carana

nuibatin, acama cana ñu 'atima 'atęcën-xunma 'anun 'ėsëanan uisoquin carana 'ati 'ai usoquin 'ain. Usoquin 'ën 'acëxmashi camina sinanati 'ëx cuëncësabi oi asërabi 'iti 'ain. ²⁰ Ënëx ca ësa 'icën. Bëtsi uni isi cuanxun ca unin aín xëpúti taxcaquin a xëocaxunun quixun caia. An aín xëpúti taxcaquin uni itsi cuëncë uni usaribi cana 'ëx 'ain. A unisaribi 'ixun cana ui unin cara 'ëmi sinánquin 'ëx abë 'inun 'ë caia a unibë 'iti 'ain. Usai 'iquin cana unían abëtan piquin uni itsi 'unáncësaribi oquian 'ë 'unánun a uni 'imiti 'ain. ²¹ 'Anan cana axa 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti ëncëma unicamax 'ëbë 'apu 'inun 'imiti 'ain, 'ëx tëmëraibi ax cuëncësabi oi 'iti ëncëma 'icëa 'ën Papan 'ë abë 'apu 'inun 'imicësaribi oquin. ²² An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunëñbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

4

Aín nëtënxun Nucën Papa Dios rabiti bana

¹ A ñucama pain cuatancëxun cana xëcuë xëocacësa 'inuan naí panárabëcë isan. Isquin cana anun paían 'ë cacë bana axa manë banañu banocéxa banacësari banaia cuatëcëan, ësai qui:

—Ënu ca 'irui ut, mixmi aia cana uisa ñucama cara 'iti 'icë quixun mi ismiti 'ain.

² Cacëxunshi Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun cana 'uxún-mabi namácësa oquin naicamë'ëonua anu tsóti upíira upí anu 'Apuíra tsóti, a isan. Isanan cana axa anu tsócë Nucën Papa Dios aribi isan. ³ Axa anu tsócë ax ca upíira upí 'iaxa, maxax nibá upíira upí, paxa 'aíshbi tunántani, jaspe cacë, a iscësa 'ianan bëtsi maxax ushíantani, cornalina cacë, a iscësaribi ca aín ichúcë 'iaxa. Anu ax tsócë a nëbétsioracë ca nónbai upíira upí, maxax ñu paxa iscësa, esmeralda cacë, axa

ichutia iscësa 'iaxa. ⁴ Anu ax tsócë aribi nëbëtsioracë ca męcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé anu tsótj itsi 'iaxa. Axa a anu tsótinu tsócëcamax ca męcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé caniacëcë unicama 'iaxa. Acamax ca aín chupa uxua 'ianan curi 'acë mañuti mañucë 'iaxa. ⁵ Anu tsóti upíira upí anuaxa caná mëriti banaia cana cuan. Cuanan cana anuaxribia bëtsi ñuribi sharatia cuan. Anu Nucën Papa Dios 'icë aín bëmánoncúa, cana męcën achúshi 'imainun rabé i tēcäcënu nanxun bimicéxa 'apú rëquirucësaria rëquiruia isan. Isquin cana anu ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí 'icë quixun 'unan. ⁶ Anua Nucën Papa Dios 'icë a bëmánon ca parún papa upí, bëxnan bëxnánquicë iscësa 'aishbi 'unpáxma 'iaxa.

Anua Nucën Papa Dios 'icë a nëbëtsi 'ianan a nëbëtsioracë ca 'itsaira bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axa bamatimoi tsócë, axribi 'iaxa. Aín bëmánon 'itsaira bëruñu 'ianan ca aín caxumiribi a ñu 'itsaira bëruñu 'iaxa. ⁷ A ñu achúshi ca paru 'inúansa 'iaxa, bëtsix ca vaca bënësa 'iaxa, bëtsix ca unin bëmánan iscësa 'iaxa, bëtsix ca tětëcamë'ëo nuania iscësa 'iaxa. ⁸ A ñucama achúshi achúshinëx ca anúan nuánti męcën achúshi 'imainun achúshi pëchiñu 'iaxa. Aín bërucamax ca ëman 'ianan 'ucë mëúribi 'iaxa. A ñux ca nětënbi imébi nětëtima Nucën Papa Dios rabi ësai quiaxa:

Nucën Papa Dios, ax ca upíira upí, upíira upí upíira upí 'icën. Aín cushix ca chaira 'aish bëtsi cushisama 'icën. Ax ca usabi 'iá 'aish, usabi 'aish, usabi 'iti 'icën.

⁹ Usaquian 'itsa bëruñu ñu an Nucën Papa Dios, axa anu 'Apuira tsóti, anu 'ianan bamatimoi tsócë, a nětëtimoquin rabianan —ca asábi 'icë —quixun cacëbëtan cacëbëtan, ¹⁰ ca męcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé a caniacëcë unicama an axa xëñibua

'aínbi bamatimoi tsócé Nucën Papa Dios ami bësui, rantin puruni tsóbuquin a rabiia. Rabiquin ca curi 'acé mañuti atúan mañucë Nucën Papa Dios 'inánquin anua ax 'icë aín bëmánon nanquin rabiquin ësaquin caia:

¹¹ Nucën 'Ibu Dios, min camina camabi ñu uniocën. Mix cuëencësabi oi ca 'iacëxa, mix cuëencësabi oquin camina min cushínbi camabi ñu ënë menu 'icë 'imainun naínu 'icë ñuribi uniocën. Usa 'aish camina camabi unicama 'imainun ángelcamaribi rabitisa 'ain.

5

Nucën Papa Diosan tuíncë quirica 'imainun Carnero ñuicë bana

¹ Axa anu tsócé Nucën Papa Dios an aín męcën męcquenën tuíncë cana quirica taráncë isan. Iscëx ca aín naménu cuënëocë 'ianan aín caxunuribi cuënëocë 'iaxa. A quirica aín namé istisama 'itánun upí oquin tacáshcacë 'aish ca anúan tacáshcacë ñu męcën achúshi 'imainun rabé 'iaxa. ² A isanan cana achúshi ángel cushiira axa ësai qui munuma banaia isan:

—¿Uínra cara ax bëtsibë sënënmaira 'ixun ënë quirica anúan tacáshcacë pëóshxun bacati 'ic?

³ Quicëbëbi ca an pëóshti 'aíma 'iaxa. Naínu 'icë ángelcama 'imainun menu 'icë unicama 'imainun anua bamacë unicama 'icë, anu 'icë unicama achúshinëxbi ca an a quirica bacanan isti 'aíma 'iaxa. ⁴ An bacanan uisai quicë cara quixun isti 'aíma 'imainuan an ami bësuiquin a quirica ñachati unibi 'aíma 'icë isi cana ini bëunan męcscúan. ⁵ Usai bëunan męcscutiabi ca a caniacëcë unicama achúshinën 'ë caxa:

—Camina ini bëunan męcscútima 'ain. Ca is, Judatan rëbúnquicama achúshi, 'Inúan cacë, ax Davidnën rëbúnquiribi 'icë, Jesús, ax bamáxbi baísquia 'aish camabi ñun

'ibuira, an ca a quirica taráncë bacaquin, anúan a tacásh-cacëcama pëóshsti 'icën.

⁶ Usai quicëbëtan cana anua Nucën Papa Dios 'icë, 'imainun anu axa 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu axribia bamatimoi tsócë, 'imainun caniacëcë unicama, acama nëbétsia nicë, carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama Cristo a isan. Ax ca unin 'ucha cupí carnero 'acësa oquin 'aquian unin anu 'á aín namicama istisabi 'aish nicë 'iaxa. 'Ën iscëx ca ax məcën achúshi 'imainun rab'ë matúxcañu 'ianan məcën achúshi 'imainun rabé bëruñu 'iaxa. Aín bëru ñunshin Upí Nucën Papa Diosan camabi menu 'icë unicamanu cuanun xucë a 'icën. ⁷ Anu cuanquin ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an axa tsócë Nucën Papa Dios aín məcën mëqueua 'icë quirica a biaxa. ⁸ Bicëbë ca 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama 'imainun məcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé caniacëcë unicamaribi, Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama ami bësucë 'aish a rabi rantin purúanxa. A caniacëcë unicaman ca arpa cacë ñu a 'ai cuëëni cantati, a 'imainun curi 'acë manë xanpa anua sanutanun nëënti tsépasa ñu 'icë, acama tuíanxa. A xanpanuax cuin tëxéquianxa 'irucë, ax ca aín unicaman Nucën Papa Dios rabianan ñucacë banacama a 'iaxa. ⁹ Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ami bësuaax ca cantati ió cantaxa, ësai qui:

—Min camina bëtsibë sënënmaira 'ixun a quirica anúan tacáshcacë pëóshxun bacati 'ain. Mix bamax baísquia 'ixun camina nucama bëtsi bëtsi unibu, bëtsi bëtsi banan banacë, 'imainun camabi nètënuax ucë, 'imainun bëtsi bëtsi 'apuñu unicama, Nucën Papa Diosnan 'inun iémian.

¹⁰ Iémianan camina atu Nucën Papa Diosbë 'apu 'inun 'imianan judíos sacerdotesa 'imiquin an Nucën Papa Diosbë banaquin a rabicë 'imian. Usaquinmi 'imicëx ca mibë ënë menu 'icë unicaman 'apusa 'iti 'ain.

¹¹ A cantati cuatancëxun isquin cana anu Nucën Papa Dios 'icë a 'imainun anua 'itsa bëruñu ñu, axribia bamatimoi tsócë acama 'icë, 'imainun anua caniacëcë unicama 'icë, a nëbétsioratia 'aisamaira tupúntisama 'aish ángelcama munuma banaia cuan. ¹² Ēsai ca munuma banai quiaxa:

—Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax ca bëtsibë sënénmaira 'icën. A unin 'acë, axa camabi unicaman 'apu 'ianan, camabi ñun 'ibu 'ianan, camabi ñu 'unáncë, 'ianan cushiira a ca camabi unicama 'imainun ángelcamarribi rabiti 'icën. Rabianan ca —asábi ca —quixun caquin rabiquin an cacë banacama cuati 'icën. Cuëenquin ca axribia cuëenun rabiti 'icën.

¹³ Usai banaia cuanan cana Nucën Papa Diosan unio ñucama, naínu 'icë ñucama, 'imainun menu 'icë 'imainun bacanu 'icë, anua bamacë unicama 'icë anu 'icë unicama, acamaxa munuma banai ěsai quia cuan:

Ax anu tsócë Nucën Papa Dios, a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, aribi ca camaxunbi cuëenquin axribia cuëenun rabiti 'icën. Rabianan ca —asábi ca —quixun caquin rabiquin an cacë bana cuati 'icën. Ax cushiira 'aísha bëtsi 'apusama 'icë ca camaxunbi xëñibua 'aínbi a rabiti 'icën. Cuëenquin ca axribia cuëenun rabiti 'icën.

¹⁴ Usaía cantaia ca 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócë, acaman —usai ca 'iti 'icë —quixun caxa. Cacëbë rantin purúnquin ca a caniacëcë unicamarribi axa bamatimoi tsócë a rabiixa.

6

Mēcēn achúshi 'imainun rabé anúan quirica tacáshcacē ñucama ñuicē bana

¹ Usaquin istancēxun cana Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacē mēcēn achúshi 'imainun rabé ñu a achúshi pēóshia isan. Pēóshcēbētan cana 'itsa bēruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócē, acama achúshinēxa caná banacēsari munuma banai —ca chiquiti ut —quia cuan.

² Quicēbētan isquin cana achúshi caballo uxua chiquitia isan. Axa a caballonu tsócē unin ca canti achúshi tuíanxa. Tuíanx uquin Nucēn Papa Diosan 'ināncēxun biquin, 'apúan mañucē mañuti mañutancēx ca axa ami nishcē unicama ñusmoi abē 'acananí cuanxa.

³ Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacē ñu itsi pēóshaxa. Pēóshcēbētan cana 'itsa bēruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócē, acama itsíxa —ca chiquiti ut —quia cuatēcēan. ⁴ Quicēbē ca bētsi caballo, ushían chēxēira, anuax chiquíaxa. Axa a caballonu tsócē uni an ca bētsibē bētsibē 'acánani cēñuanánun unicama 'iminuan, Nucēn Papa Diosan 'ināncēxun, aín manē masínbu biaxa.

⁵ Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacē ñu itsi pēóshaxa. Pēóshcēbētan cana 'itsa bēruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócē, acama itsíxa —ca chiquiti ut —quia cuatēcēan. Cuaquin isquin cana caballo tunan chiquitia isan. 'Ēn iscēxun ca anu tsócē unin, piti ñua 'itsairama 'aín, anun ñu 'iē tupúnti tuíanxa. ⁶ Isquin cana 'itsa bēruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócē, acama nēbētsinuaxa banaia cuan, piti ñu cupíira 'aían ěsai quia:

—Achúshi nētēn ñu mēētancēxun bicē curíquinēn camina achúshi kiloishi trigo biti 'ain. A biquinma camina rabé 'imainun achúshi kilo cebada biti 'ain. Usa 'aínbi ca i bimin xēni 'imainun vinoribi aín cupí usabi 'iti 'icēn.

⁷ Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacē ñu itsi pēóshaxa. Pēóshcēbētan cana 'itsa bēruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócē, acama itsixa —ca chiquiti ut —quia cuatēcēan. ⁸ Cuaquin isquin cana bētsi caballo, curua, chiquitia isan. Axa anu tsócē uni aín anēx ca Bamati cacē 'iixa. An Bamati cacē uni a nuibiancē, a unix ca Anua Uni Bamacē 'Iti caquin anēcē a 'iixa. A uni rabé ca, ēnē menu 'icē unicama 'aisamaira 'aísha nēbētsi, rabé 'imainun rabé oquin tēacēsa 'icēbia amo 'icē achúshi cēñunun Nucēn Papa Diosan 'imiixa. Usauin 'imicēxun ca a uni rabētan 'acananía 'aisamaira uni bamanun 'imianan 'acēñuma 'aísha 'aisamaira uni bamanun 'imianan 'insinan 'aisamaira uni bamanun 'imianan axa piánancē ñuinacan picéxa 'aisamaira uni bamanun 'imiixa.

⁹ Usai 'icēbētan ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacē ñu itsiribi pēóshaxa. Pēóshcēbētan cana Nucēn Papa Diosan bana cuanan, a banax ca asérabi 'icē quiax quicē cupí unin 'acéxa bama unicaman ñunshin, anuxun ñuina xaroti bucúncē maxax, a tēmúcia isan. ¹⁰ A ñunshinax ca munuma banai quiaxa:

—Nucēn 'Ibu Dios, upíra upí 'aish 'uchañumaira 'ixun mix quicēsabi oquin 'acē 'icē, ¿uínsarainra caramina menu 'icē unicama, an nu 'a, a cupiti 'ain?

¹¹ Usai quia Nucēn Papa Diosan 'ináncēxun ca acama achúshi achúshinēn chupa uxua biaxa. 'Ináncēxuan bicēbēa ēsoquin atu cai banaia cana cuan:

—Mitsu 'acēsaribi oquin axa Cristomi catamēcē raíri uniribi, unin 'aquin sēnéontamainun, camina caínpainti

'ain.

¹² Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anun quirica tacáshcacë ñu itsiribi pëóshaxa. Pëóshcëbë ca mecama shaíqui axa. Usai 'icëbë ca bari bëánqui axa, chupa tunánsa 'inun. 'Imainun ca 'uxë imi is-cësa 'iaxa. ¹³ Usaía 'imainun ca suñúanëan bëcacéxa higos bimi paxa rëucucësari 'ispa rëucüaxa. ¹⁴ Quirica taráncësa 'inun taramëti ca naicamë'ëo nëtéaxa. 'Imainun ca aín bashicama 'imainun nasícama anua 'icënuax tacúaxa. ¹⁵ Usai 'icëbë ca axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicama, 'apucama 'imainun uni cushibubë ñuñu unicama, 'imainun capitáncama, 'imainun uni chacama, 'imainun an uni itsi ñu mëëxuncë unicama, 'imainun an uni itsi ñu mëëxuncëma unicama, a camáxbi racuëti matá me shimú 'icë quinicamanu 'ianan aín bashinu 'icë xaxu chacama nëbétsi unéaxa. ¹⁶⁻¹⁷ Unéquin ca aín bashi 'imainun xaxu chacama caxa:

—A nëtë anúan axa anu tsóti upíira upí, anu 'Apuira tsóti, anu tsócë Nucën Papa Dios a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an axa ami sináncëma unicamami nishquin castícantí nëtë ca uaxa. Usa 'ain ca unicamax úixbi iétima 'icën. Usa 'ain ca nunu ruru-cubut, 'Apuira an nu isnúnma ca rurucubúquin nu unput. Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, axa nun 'ucha cupí numi nishcë, an nu castícanxunma 'anun ca nu unët.

7

'Itsaira judíos unicamax Nucën Papa Diosnan 'aish 'unánti-ocë 'iá bana

¹ Usaquin istancëxun cana rabé 'imainun rabé ángel isan. Achúshinëx ca aucüaxa bari urucë anu nicë 'iaxa. Bëtsix ca ami bari cuabúcë anu nicë 'iaxa. Bëtsíxa baca rëbumi 'imainun ca bëtsix baca tsipúmi

'iaxa. A ángelcaman ca suñun me bëcanan parún-papa bëcaisama oquin bëaranan iribi bëcaisama oquin bëaraxa. ² Usaquin bëaranan mecamacëñun anu 'icë ñucama, 'imainun parúnpapacëñun anu 'icë ñucamaribi 'atimonun ca Nucën Papa Diosan a ángelcama aín cushi 'inánxa. Acama istancëxun cana bëtsi ángel aucüaxa bari urucë anuax aia isan. An ca uquin axa bamatimoi tsócë, Nucën Papa Diosan unicama, anun Cristonën anë 'imainun Nucën Papa Diosan anë aín bëmánanu cuënëoti ñu bëaxa. Usa 'ixun ca a ángelnën munuma cuëncëni banaquin rabé 'imainun rabé ángelcama a caxa: ³ —Nun an Nucën Papa Dios quicësabi oquin 'acë unicama 'unánti oquin atun bëmánancama cuënëocëma pan 'ain camina mecama 'imainun parúnpapacama 'imainun icamaribi 'atimotima 'ain.

⁴ Catancëxun ca axa Nucën Papa Diosmi catamëcë unicama 'unánti oquin cuënëoxa, uiti cara cuënëocë 'icë quixun 'ën cuanun ca a ángel ësai quiaxa:

—A 'unánti oquin cuënëocë unicamax ca 'aisamaira, ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) uni 'icën, atux ca Israelnën mëcën rabé 'imainun rabé bëchicëcaman rëbúnqui 'icën. ⁵ Doce mil ax ca Judatan rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Rubénën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Gadnën rëbúnqui 'icën. ⁶ 'Imainun ca doce mil Asernën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Neftalínën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Manasésnën rëbúnqui 'icën. ⁷ 'Imainun ca doce milribi Simeonën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Levitan rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Isacarnën rëbúnqui 'icën. ⁸ 'Imainun ca doce milribi Zabulonën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Josénën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Benjaminën rëbúnqui 'icën.

Usai ca 'ën cuanun quiaxa.

'Aisamaira unían chupa uxua pañucë

⁹ Usaquin cuatancëxun cana unin tupúntisama, 'aisamaira uni isan. Acamax ca camabi menuax ucë 'aish bëtsi bëtsi unibu 'iaxa. Usa 'aish ca bëtsi bëtsi banan bananan anua Nucën Papa Dios, ax 'Apuira 'icë, a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, aín bëmánon sëtécë 'iaxa. A camáxbi ca aín chupa uxua 'ianan xëbin pëchisa ñu pëchi tuíncë 'iaxa. ¹⁰ Usa 'aish ca camáxbi munuma banai quiaxa:

Anu 'Apuira tsóti, axa anu tsócë Nucën Papa Dios, an ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a cupí nun 'uchacama tërénquin xënbua 'aínbi ainan 'inun nu iémiaxa.

¹¹ A unicamaxa quicëbë ca camabi ángelcaman, anu 'Apuira tsóti anua Nucën Papa Dios 'icë, 'imainun męcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé caniacëcë unicama, 'imainun axa 'itsaira bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama nëbët-sioraxa. Nëbëtsioraquin ca anua ax 'icë anuax rantin puruni, meu bësuquin, Nucën Papa Dios rabiaxa. ¹² Rabiquin ca caxa:

Ësai ca 'iti 'icën. Mix cuëënnun ca camabi unicama 'imainun ángelcamanribi mi rabiti 'icën. Camabi unicaman 'Apu 'ianan, camabi ñu 'unáncë 'icë cananuna —asábi ca —quiquin mi rabin. Mìn cushix ca chaira 'icën. Mixmi cëñútimoi usabi 'ia cananuna xënbua 'aínbi mi rabiti 'ain. Usaquin cananuna 'ati 'ain.

¹³ Nucën Papa Dios rabicëbëtan ca aín anu tsótinu tsócë caniacëcë uni achúshinën 'ë ñucáxa:

—¿An chupa uxua pañucë unicama ënëx cara ui 'ic?
¿Uinuax cara uax?

¹⁴ Cacëxun cana can:

—'Ĕn cana 'unaniman. Min camina 'unanin.

Cacëxun ca 'ë caxa:

—'Ĕnë unicaman ca ami sináncë cupí 'aisamaira tēmëraquinbi Nucën Papa Diosmi catamëti ëncëma 'icën. Atux ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí aín imi 'apati bama, ami catamëti aín 'uchacama tērëncë 'aish aín nuitu upí 'aish chucacësa 'icën, aín chupa uxuira axa chuañumasa 'inun. ¹⁵ Usa 'aish ca anua Nucën Papa Dios 'icë anubi 'icën. Anuxun ca nēténbi, imébi rabiquin, ax cuëncësabi oquin a ñu 'axunia. Usoia ca Nucën Papa Dios ax 'Apuira 'aish cushi 'ixun, acama ënquinma bërúanti 'icën. ¹⁶⁻¹⁷ Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ixun ca acamaxa nētétimoi upitax tsónun bërúanti 'icën. An 'aracacë ñuina aín 'ibun upí oquin 'unpax 'amianan bërúancësaribi oquin ca an aín unicama bërúanti 'icën. An ca acama chuámarua tani cuëñun 'imiti 'icën. 'Imainun ca Nucën Papa Diosanribi atúxa iní masá nuitutia nētémiti 'icën. Nētémianan ca atúxa bëunan mëscutiabi aín bëun tērënti 'icën. Usa 'ain ca anu 'icë aín unicamax tēmëratëcënima, 'ianan 'acëñuma 'itëcënima, 'ianan shimatëcënima, 'ianan bari cushin xarotëcëncëma 'ianan aña 'itsísbi tantëcëntima 'icën.

8

¹ Usai a caniacëcë uni quicëbëtan cana Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anun quirica tacáshcacë itsi, ashiquin pëóshia isan. Pëóshcëbë ca banai sharatima nētëishiaxa, media hora 'itámainun.

Mëcën achúshi 'imainun achúshi anun quirica tacáshcacë ñu pëóshcëcëxun ashiquin pëóshcëcëbëtan Juanën ñu isa

² Usaía 'icëbëtan cana mëcën achúshi 'imainun rabé ángel Nucën Papa Dios bëmánon nicë isan. Iscëxun ca Nucën Papa Diosan 'ináncëxun, a ángelcama achúshi

achúshinën manë banañu biaxa. ³ Usa 'ain ca bëtsi ángelribi, aín curi xanpa tuíanx uax, anua Nucën Papa Dios 'icë a bëmánon 'icë anuxun sanutanun tsëpasa ñu nëënti, curi 'acëribi, a rapasu niracëaxa. Usai 'ia ca aín unicaman a rabianan ñucácë banacamabëa aín cuin tēxéquanx 'irutanuan nëënun Nucën Papa Diosan 'itsaira tsëpasa ñu a ángel 'inánxa. ⁴ Angelnëan tuíncë xanpa anuax ca sanu cuínbë, aín unicaman a rabianan ñucácë bana, ax anu Nucën Papa Dios 'icë anu cuaruaxa. ⁵ Usai 'icëbëtan ca ángelnën anuxun sanutanun tsëpasa ñu nëënti, anua tsiu rëquirucë biquin, a xanpanu 'aruquin buátatancëxun menu niaxa. Nicëbëa caná mëríti banacëbë ca bëtsi ñuribi sharámainun mecama shaíquiaxa.

Manë banañucama

⁶ Usai 'icëbëtan ca a ángelcama mëcën achúshi 'imainun rabé, an aín manë banañu banonuxun mëníoxa.

⁷ Achúshi ángelnën pain ca aín manë banañu banoxa. Banocëbë ca 'uí 'aíshbi matsiira 'aish iru, a 'imainun tsi rëquirucë, acamabë imi mëscúcë, acamax meu nicëx rëucüaxa. Rëucucëbë ca 'aisamaira 'aíshbi mecama nëbétsi, rabé 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi nëëmëti nētéaxa. Icamá 'imainun basi pax-acamaribi nëbétsi, rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi, amo 'icë achúshi ca nëëmëaxa.

⁸ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënribi aín manë banañu banoxa. Usoçëbë ca achúshi ñu chaira aín bashi nëëmécësa 'icë nicéxa parúnpapanu nipacëcëbë parún-papa chaira 'aíshbi nëbétsi, rabé 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi imisa 'iixa. ⁹ Usai 'icëbë ca anu 'icë ñuinacama 'imainun anu 'icë manë nunticamaxribi, 'itsa 'aíshbi nëbétsi, rabé 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi cëñuti nētéaxa.

¹⁰ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënribi aín manë banañu banoxa. Banocëbë ca 'ispa chaira, bimicëxa taban rëquirucësa 'aish naínuax rëquícuaianx nipacëaxa. Usari 'i ca bacacamabëa xëxácama 'itsa 'aíshbi nëbétsi, rabé 'imainun achúshi oquin tëacësa 'ain, amo 'icë achúshinu nipacëaxa. ¹¹ A 'ispax ca Mucaira caquin anëcë 'i axa. Anu a 'ispa nipacëcë bacacamabë ca xëxácamaribi mucaxa. Usai 'ia mucacë cupí ca 'aisamaira uni bamaxa.

¹² Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënribi aín manë banañu banoxa. Banocëbë ca bari, 'uxë 'imainun 'ispacamaribi 'itsa 'aíshbi nëbétsi rabé 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi bënámëti pëquicëma 'icën. Usa 'ain ca nëtë 'imainun iméribi nëbétsi rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi bari, 'uxë, 'ispacaman pëcacëma 'i axa.

¹³ Usacëbëtan istëcënquin cana ángel naínuax nuania isan. Nuania, munuma banai ësai quia cana cuan:

—Manë banañu rabé 'imainun rabé banocë 'aínbi ca rabé 'imainun achúshi ángelnënribia banocëbëtan, axa menu bucuçë unicaman masócë 'ixun 'aisamaira paë tanti 'icën. Achúshi banocëbë tëmëranan ca bëtsi banocëbëribi tëmëranan bëtsiribia banocëbë usaribiti tëmëratëcënti 'icën.

9

¹ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënribi aín manë banañu banoxa. Banocëbëtan cana naínuaxa 'ispa achúshi menu nipacëcë isan. Nucën Papa Diosan 'ináncëxun ca anun quini chaira 'aish nëmínra xëocati ñu bixun tuíanxa. ² A tuíncë ñu anun ca quini chaira 'aish nëmínra a xëocaxa. Xëocacëx ca anuax tsin cuin chiquíaxa, manë tsi rëquirucë aín cuin chiquícësaribi 'inun. Chiquíquin a cuinan mapucëx ca bari bëánquicësa 'i axa. ³ A tsin

cuínuax ca 'aisamaira chanpusaribi ñu chiquífaxa, meca-manu cuanux. Nucën Papa Diosan 'imicëx ca a chanpucaman paëx, nibantan paësaribi 'iaxa. ⁴Tsin cuínuax chiquitia ca Nucën Papa Diosan a chanpucama caxa: Menu 'icë basi, imaxu, chucu, ro, i acama camina 'atimotima 'ain. A 'aquinma camina, ax ca 'ënan 'icë quixun 'unánun aín bëmánanu 'ën anë 'aquin 'unántiocëma uni acama cuni 'atimoti 'ain. ⁵Mëcën achúshi 'uxéan paë tanun 'aquinbi camina a unicama bamamitima 'ain. Usoquian cacëxun 'acëx ca aín paëx nibantan uni 'acëxuan paëocësa usaribi 'iaxa. ⁶Usaía 'imainun ca a 'acë unicamax axbi bamatisa taníbi bamatima 'icën. Asérabí cana bamatisa tani quibi ca 'aisamaira oquin paë taníbi bamatima 'icën.

⁷A chanpucamax ca anúan 'acánani suntáru cuancë caballo usaribi 'iaxa. Aín maxcánu ca curi mañuti 'acësa 'iaxa. 'Imainun ca aín bëmánan unín bëmánansa 'iaxa. ⁸Aín bux ca xanun busa 'iaxa, aín xëtax ca 'inúanën xëtasa 'iaxa. ⁹Aín namicamax ca manë chupan rabumëcësa 'iaxa. 'Ianan ca aín pëchi banamiaxa. Nuánquianquin ca 'aisamaira autua an niquincë caballonën 'acánani cuanquin buancéxa banacësaribi oquin aín pëchi banamiaxa. ¹⁰A chanpucaman tispin ca nibanta inasaribi 'iaxa. Ax ca anúan mëcën achúshi 'uxën uni paë tanmiti 'iaxa. ¹¹A chanpucaman 'apu ax ca quini chaira 'aish nëmíinra anu 'icë ñunshíncaman cushi 'iaxa. A ñunshinan anëx ca hebreo banan cacë Abadón 'icën, griego banan cacë ca Apolión 'icën.

¹²Usaquin ca rabé 'imainun rabé ángelnëan aín manë banañu banocëbëtan bëtsi ángelnënríbi aín manë banañu banocëbëtan chanpun pain 'aisamaira oquin unicaman paë tanmiaxa. Usaquian 'acëbëtanbi ca rabé ángelnën aín manë banañu unicama paë tanun banocëma pan 'icën.

¹³Banoíma 'ixun ca a rabé ángel achúshinën aín manë

banana banoxa. Banocëbëtan cana anua Nucën Papa Dios 'icë a bëmánon 'icë anuxun sanutanun tsépasa ñu nëënti, curi 'acë, aín cuëbícamanu i, vaca matúxcasa 'itánun 'acë, rabé 'imainun rabé, anuaxa banaia cuan. ¹⁴ Banaquin an bërí manë banana banocë ángel a caía, ësai quia cana cuan:

—Camina Eufrates cacë baca rapasunuxuan nëacë rabé 'imainun rabé ángel a tubuxun ënti 'ain.

¹⁵ A rabé 'imainun rabé ángelcama Eufrates baca rapasunuxuan nëacë, ax ca anúan camabi unicama rabé 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi acama 'ati nëtë utámainun nëacë 'iaxa. Usa 'ain ca anuxun sanutanun tsépasa ñu nëënti anuaxa banaia a cuaxun, manë banana tuíncë ángel an nëacë ángelcama tubuxun ëanxa. Usaquin ca a baritia, a 'uxë, a nëtë, a horabi ca unia 'anun ëncë 'iti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin 'axa. ¹⁶ A rabé 'imainun rabé ángelcama aín suntárucamax ca 'aisamaira caballonu tsócë 'iaxa. Acamax ca 'aisamaira 'aish doscientos millones 'icë quiáxa quia cana cuan.

¹⁷ 'Ën iscëx ca a caballocama ësa 'iaxa: anu tsócë suntárucaman manë chupa atun shicánu 'icë ax ca tsi rëquirucësa 'ianan cuman batsisa 'aíshbi tunántani 'ianan curúnsa 'iaxa. A caballocaman maxcatax ca 'inúanën maxcása 'iaxa. Aín cuëbínuax ca tsi rëquirucé 'imainun tsin cuin 'imainun azufre cacë ñu nëëmëti chiquíaxa.

¹⁸ Caballonën cuëbínuax chiquícë ñucamax chiquíquin ca unicama nëbétsi, rabé 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi cëñuaxa. ¹⁹ A caballocaman inax ca maxcánu 'aish runusa 'iaxa. Anun ca unicama paë tanmiquin 'atimoxa. Usai 'iquin ca caballocaman aín cuëbínuax chiquícë ñucama 'imainun aín ina runusa, anun unicama 'aisamaira oquin 'atimoquin cëñuaxa.

²⁰ 'Aisamaira oquin 'atimocëxbia bamacëma unicamax ca sinanaquin, atun ñu 'aisama 'acëcama ëncëma 'iaxa. Ñunshin 'atimacama rabianan ca unin 'acë ñu, curi 'acë 'imainun uxua manë 'acë 'imainun panshían manë 'acë 'imainun maxax 'acë 'imainun i 'acë, a ñucaman isíma 'ianan cuatíma 'ianan nitsámabi, a rabiquin an 'acësabi oquin ñu 'atima 'ati ënquinma 'axa. ²¹ Uni 'ati, 'imainun ñu xëax ñubé 'iti, 'imainun aín xanuma 'aínbi xanu itsibë 'iti, 'imainun aín bënëma 'aínbi uni itsibë 'iti, 'imainun ñu mëcamati, acama sinanaquin ënquinma usabi oquin 'axa.

10

Quiricaratsuñu ángel 'ia

¹ Bëtsi ángel cushiira, axribia naínuax aia cana isan. Ax ca nëtë cuin mëu nicësa 'ianan aín maxcá manámi nónbai 'imainun aín bémánan bari pëquicësa 'iaxa. 'Ianan ca aín quisi rabé tsi rëquiruia iscësa 'iaxa. ² Aín mëcënan ca bacacë quiricaratsu tuíanxa. Usai 'iquin ca aín taë mëqueunën parúnppa amánan aín taë mëmiunën me amáxa. ³ Usai 'itancëx ca 'inúan munuma banacësari banaxa. Banacëbë ca mëcën achúshi 'imainun rabé canacamë'ëoribi banaxa. ⁴ Caná banacëbëtan a banacama cuënëoti 'ixunbi cana naínuaxa ësai banaia cuan:

—Canacaxa quicëcama camina uisai quicë cara quixun unin 'unánun cuënëotima 'ain.

⁵ Angel an aín taë itsin parúnppa amánan aín taë itsin me amácë, an ca aín mëcën mëqueu 'icë manámi oxa.

⁶ Manámi oquin ca caxa:

—Axa bamatimoi tsócë, an naí, me, parúnppa, acama 'imainun anu 'icë ñucamaribi unio Nucën Papa Dios, an cuamainun cana cain: Ax quiasabi oi ca bërí 'iti 'icën. ⁷ Bëtsi ángelnën aín manë banañu banocëbë ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxa, usai ca 'iti 'icë quiásabi oi 'iti 'icën. A bana uisai quicë cara quixun

unin 'unánma 'aínbi ca a bana quicēsabi oi 'iti 'icēn, manē banañu banocēbē.

⁸ A ángelnēxa quicēbētan cana naíucüax banaia cu-atēcēan, ēsai qui:

—A ángel, axa parún papa 'imainun menuribi nixun aín mēcēnan bacanuxun tuíncē quiricaratsu a ca bitsi cuan.

⁹ Usaquian 'ē cacēx, ángelnu cuanquin cana —quiricaratsu camina 'ē 'inánti 'ai —quixun can. Cacēxun ca 'ē caxa:

—A cēnē 'icē, ca bit. Bixun ca pit. Picēx ca min cuēbínuaax bataira 'aish buna rēpasaribi 'iti 'icēn. Usa 'aíshbi ca min pucu 'ucē mēucüax mucaira 'iti 'icēn.

¹⁰ Usaquin caquian 'ē 'ináncēxun, aín mēcēnua bixun cana a quiricaratsu pian. Picēx ca 'ēn cuēbínuaax bataira 'aish buna rēpasa 'iixa. Bata 'aíshbi ca 'ēn 'ecēx 'ēn pucunuax mucaxa. ¹¹ Usai 'icēbētan cana ēnē banaribi cuan:

—Bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi nētēnu 'ianan bētsi bētsi banan banacē, a unicama ñuia Nucēn Papa Dios quicē bana camina unicama ñuixuntēcēnti 'ain.

11

Jesucristo ñuiquin an cacē ca rabé 'icē quicē bana

¹ Usai 'icēbētan cana Nucēn Papa Diosan 'ináncēxun i tsatisa biquin ēsaia quiaribi cuan:

—Tsatisa ēnē i bixun camina anun anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu aín chaxcé tupúnti 'ain. Tupúanan camina anuxun ñu sanutanun nēēnti, aín chaxcéribi tupúnti 'ain. Tupúanan camina an anuxun Nucēn Papa Dios rabiçē unicama cara uiti 'icē quixun 'unánuxun tupúnti 'ain.

² A xubu rapasu 'icē me mēníocē, ashi camina tupúntima 'ain. Ax ca axa Nucēn Papa Diosmi sináncēma unicamaxa anu 'inun ēncē 'iti 'icēn. A unicaman ca cuarenta y dos 'uxēcama anu a xubu 'icē ēma, Jerusalén, a 'atimoi niti

'icën. Usa 'ain camina a xubu rapasu 'icë me mëníocë, a tupúntima 'ain. ³ A unicamaxa 'atimati anu nimainun cana an 'ë ñuiquin unicama canun rabé uni xuti 'ain. A uni rabé ax ca rabé olivos cacë iisa 'imainun rabé anu lamparín nanti ñusa 'icën. An ca 'ën xucëxun 'aisamaira nëtë, mil doscientos sesenta, a nëtëcama 'ë ñuiquin bana unicama ñuixunti 'icën. Atux ca masá nuitucë unían pañucësaribi chupa pañucë 'iti 'icën.

⁴ An 'ë ñuiquin unicama cati rabé uni axa rabé olivos cacë iisa 'imainun rabé anu lamparín nanti ñusa 'icë ax ca anua Nucën 'Ibu Dios, axa camabi menu 'icë unicaman 'ibu 'icë, a bëmánon nitsíncë, a 'icën. ⁵ Unían a 'atimoisa tancëxun ca atun aín cuëbínua tsi rëquiruia chiquínquin cëñuia. An a 'atimoisa tancë unix ca usaquian 'acëx bamati 'icën. ⁶ A rabëtax ca cushiñu 'icën. Usa 'ixun ca 'aisa tanquin atúan Nucën Papa Dios quicësabi oquin bana ñuixunmainuan 'uí 'ibúaxma 'inun 'imiti 'icën. 'Aisa tanquin ca bacanu 'icë 'unpax imi 'imiti 'icën. 'Aisa tanquin ca bëtsi bëtsi ñu 'aquin paë tania tëmëranun unicama 'imiti 'icën. Uiti oquin cara usoquin 'aisa tania usoquin ca 'ati 'icën.

⁷ Atúan unicama bana ñuixuncë nëtëcama inúcëbë ca piánancë ñuinasa ñu, ax quini chaira 'aish nëmínra, anuax chiquíti 'icën. Chiquítancëxun ca an unicama bana ñuixuncë rabé, ami nishi abë 'acánanquin ñusmoquin bamamiti 'icën. ⁸ Bamamicë 'aíshbi maíncëma 'aish ca a ëma cha, anu Nucën 'Ibu Jesús i curúsocënu matása, Jerusalén, anu 'icë bainu racáti 'icën. A ëmax ca Sodoma 'imainun Egipto caquin anëcëribi 'icën, anu 'icë unicamaxa Sodoma 'imainun Egiptonu 'icë uníxa 'iásaribiti Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ain. ⁹ Rabé 'imainun achúshi nëtë 'imainun nëtë itsi bari xamárutamainun anu racácë ca anu cuancë unicama, bëtsi bëtsi unibu, bëtsi bëtsi menuax ucë 'ianan bëtsi bëtsi banan banacë,

acaman isquin, uni raírínëan maíntisa taniabi 'amitima 'icën. ¹⁰ A rabëtan Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin atun 'uchacama sinánmicë cupí ca axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicama a rabé bamacë isi cuëënti 'icën. Cuëëni ca abëa nuibanancë unicomabë ñu 'inánanti 'icën.

¹¹ Rabé 'imainun achúshi nëtë 'imainun nëtë itsi bari xamárucëbë ca a rabëtax bamaxbi Nucën Papa Diosan 'imicëx uinacëtëcëni niruaxa, Nirucëbë ca an atu iscë unicama ratuti racuéira racuéaxa. ¹² Racuécëbëtan ca a rabëtan ësaquin caía naínuax banaia cuaxa:

—Nëri ca ut.

Cacëx ca axa atumi nishcë unicaman ismainunbi nëtë cuinan nëbétsiocëx naínu cuanxa. ¹³ Usai 'icëbë ca me 'aisamaira shaíqui axa. Shaíqui ca Jerusalén ëma nëbétsi rabé, mëcën rabé oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi rurucubuaxa. Rurucubucëbë ca 'aisamaira uni siete mil bamaxa. Acama bamacëbëtan ca bamacëma unicaman racuéquin, Nucën Papa Dios naínu 'icë rabi axa.

¹⁴ Usaquin ca mëcën achúshi ángelnën aín manë banañu banocëbëtan bëtsi ángelnënríbi aín manë banañu banocëbëtan unicaman 'aisamaira paë tantëcëanxa. Usocëbëtan ca ángel itsi an tsiánquiira aín manë banañu, unicama paë tanun banocëma pan 'ixunbi bërí banoti 'icën.

Ashiquin manë banañu banoti

¹⁵ Usa 'ain ca a ángelnënríbi aín manë banañu banoxa. Banocëbëtan cana naínuax sharati munuma banaia ësaí quia cuan:

Bërí ca Nucën 'Ibu Dios 'imainun Cristo, Nucën Papa Dios an uni iéminun caísa, axëshi 'Apu 'ia. Nëtëtímoi usabi 'inux ca 'ia.

¹⁶ Usai banacëbë ca caniacëcë unicama mëcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé, axa anu

Nucën Papa Dios 'icë, a bëmánon tsócë, acaman rantin puruni racábuti meu bësuquin Nucën Papa Dios rabiáxa.

¹⁷ Rabiáquin ca caxa:

Nucën 'Ibu Dios, min cushi ca chaira 'aish bëtsi cushisama 'icën. Camina usabi 'iá 'ianan usabi 'aish, usabi 'iti 'ain. Cushiira 'ixun camina min cuëncësabi oquin 'ain. 'Ai camina bërí mixëshi min unicaman 'Apu 'ain. Usa 'icë cananuna bërí — asábi ca —quixun caquin mi rabin. ¹⁸ Axa mimi sínáncëma unicamax ca mimi xuatemati nishaxa. Nishcë 'aínbi ca anun min uisoquin caramina atu 'ati 'ai, usoquin 'ati nëtë uaxa. Anun min camabi uni bama 'aíshbia baísquicë isti nëtë ca uaxa. An mix quicë bana uni ñuixuncë unicama, 'imainun axa min aín 'uchacama tërénun mimi catamëcë 'ixun min bana cuacë unicama, aín cushi unicama 'imainun cushima unicamaribi, camabi isquinmi anun mibëa 'inun biti nëtë ca uaxa. 'Imainun ca anúan 'uchañu unicama anua atun ñu 'atima 'acë cupí camabi 'uchañu uni 'iti anu cuanti nëtëribi uaxa.

¹⁹ Usai 'icëbë ca naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín xëcuë xëoquiáxa. Xëoquicëbëtan cana bunánti, anua Nucën Papa Diosan cuënëo maxax pará rabé nancë, a isan. Iscëbëa munuma caná mëríti bannacëbë ca bëtsi ñuribi sharámainun mecama shaíquiáxa. 'Imainun ca 'uí 'aíshbi matsiira 'aish iru ax rëucubuaxa.

12

Xanu 'imainun pianancë ñuina chaira capësa 'aíshbi ushíainra ñui quicë bana

¹ Usai 'icëbëtan cana achúshi ñu naínu 'icë isan, ax ca xanu 'iáxa. Xanu 'aíshbi bari mëu nicësa 'ianan ca aín taë shimú 'uxë 'iáxa. Aín maxcánu ca mëcën rabé 'imainun rabé 'ispa mañutiocë 'iáxa. ² Tuñu 'aish ca a

xanu bacénux paë tani bënëti cuëncéanxa. ³ A istancëxun cana bëtsi ñuribi naínua isan, ax ca pianancë ñuina chaira, maxë capésa 'iaxa. Aín maxcá ca męcën achúshi 'imainun rabé 'iaxa. Usa 'aish ca aín maxcá achúshi achúshinu mañuti 'iaxa. Aín matúxcacama ca męcën rabé 'iaxa. ⁴ Aín ina chaira anun ca maéncësoquin 'ispacama nębétsi, rabé 'imainun achúshi oquin tēcésa 'aishbi amo 'icë achúshi menua nipacënun rëupaxa. Usoquin 'ispa rëupatancëx ca bacënia aín tuá 'enux, tuñu xanu bëmánon niracëxa. ⁵ Niracëxuan caínmainun ca a xanu bëbu tuá bacéanxa, ax canitancëx cushi 'ixun ca camabi menu 'icë unían aín bana cuanun 'imiti 'icën. Usa 'ain ca aín tita bacéncë 'icë, anua ax 'icë anu abë 'Apu 'inun Nucën Papa Diosan buánxa. ⁶ Bacéntancëx ca a xanu anu uni 'icëma menu cuanxa, anua ax 'iti Nucën Papa Diosan mënío anu. Mil doscientos sesenta nětën 'i anu 'ia ca an mëníosabi oquin Nucën Papa Diosan anúan ax upitax tsónun piti 'inánti 'icën.

⁷ Usaía 'ian ca Nucën Papa Diosan nětënuax, ángelcaman cushi, Miguel, a 'imainun aín ángelcamax, pianancë ñuina chaira maxë capésa a 'imainun aín ángelcamabë 'acananxa. ⁸ 'Acananquin ca Miguel 'imainun aín ángelcaman, pianancë ñuina chaira maxë capésacëñun aín ángelcama ñusmoxa. Ñusmocëbë ca Nucën Papa Diosan nětënu anua atux 'iti 'aíma 'iaxa. ⁹ Anua atux 'iti 'aíma 'ain ca pianancë ñuina chaira maxë capésa a aín ángelcamacëñunbi Nucën Papa Diosan chiquínxun menu niaxa. A capésa ñuina ax ca an bëráma Nucën Papa Diosan uniotabatia uni paran 'aish ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an camabi menu 'icë unicama paráncë a 'icën.

¹⁰ Usaía 'icëbëtan cana Nucën Papa Diosan nětënuaxa ësai munuma banaia cuan:

—An ami catamēcë unicama, nucën xucéantu, 'ati-maquín ñuiquin nētéquinma nēténbi 'imébi Nucën Papa Dios manóncë, ax ca ènua chiquíncë 'icën. Usa 'ain ca bërí an aín cushínbi ainan 'inun uni iémicë, Nucën Papa Dios, ainshi aséabi aín 'Apu 'ixun, aín unicama bërúanan Cristo atun 'Ibu 'inun 'imiaxa. ¹¹ Aín unicama, nucën xucéantu, ax ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ami catamēcë cupí atun 'ucha tērécë 'ianan aín bana ènquinma sináncë 'aish, ñunshin 'atimanën 'apúan 'atima ñu 'amicëma 'iixa. Atun ca axa ami nishcë unin bëtsi bëtsi ocëx bamatisa 'ixunbi Nucën Papa Diosmi sinánti èncëma 'icën. ¹² Ñunshin 'atimanën 'apu a Nucën Papa Diosan aín nētènu chiquíncë 'ain, camina a nētènu 'icëcama, mitsux cuëenti 'ain. Mitsu usaquin canan cana axa menu 'icëcama 'imainun axa parúnpapanu 'icëcama èsaquin cain: Nucën Papa Diosan aín nētènu chiquíncë 'aish ca ñunshin 'atimanën 'apu 'aisamairai nishaxa, anun an ñu 'ati nētë ca 'itsama 'icë quixun 'unani. Nishquian ñu 'acëbëtan camina 'aisamaira masá nuituquin tēmëratí 'ain.

¹³ Usaía naínuax banaia 'èn cuacëbëtan ca pianancë ñuina chaira maxë capésa an —naínua chiquínxun ca 'ë menu niaxa —quixun 'unánquin, xanu axa bëbu tuá bacéncë, a 'atimonuxun nuiaxa. ¹⁴ Nuicëxbi ca a xanux Nucën Papa Diosan 'imicëx, tëtëcamë'ëon pëchisa rabé 'aish aín pëchi chaira 'iixa. Anun anu uni 'icëma me, anu a ñuina chaira capésa ax cuantima, anu nuánti cupí ca usaquin Nucën Papa Diosan 'imiaxa, anuxun an mëníosabi oquin rabé 'imainun achúshi baritia 'imainun mēcën achúshi 'imainun achúshi 'uxën piti 'inánuxun. ¹⁵ Ñuina chaira capésa an ca a xanua bacan buántanun quixun aín cuëbitan 'unpax chaira, a caxuxun xucaxa.

¹⁶ Usocëbë ca me amo rabé tuqui baquicëbë, a ñuinacan xucacë 'unpax me 'ucë mëu atsini nētéaxa. Usai 'iá 'unpax me 'ucë mëu atsincëbëtan ca a xanu bacan buáncëma 'icën. ¹⁷⁻¹⁸ Usai 'ia isi ca ñuina chaira capésa ax 'aisamairai xuatemati xanumi nishaxa. Nishi ca a xanun rëbúnqui raíri, an Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'acë 'ianan an Jesucristomi sinánti ëncëma, a unicamabë 'acananí cuanxa.

13

Ñuinacan'ëo rabé ñui quicë bana

¹ Usai 'icëbëtan cana parún papa masinu nixun ñuinacan'ëo parún papanuax uax 'iruia isan. A ñuinacan'ëo ax ca aín matúxcanëx mëcën rabé 'imainun aín matúxcanu 'icë mañutiribi mëcën rabé 'iaxa. Usa 'aish ca aín maxcataxribi mëcën achúshi 'imainun rabé 'imainun, aín maxcácamanuribi Nucën Papa Dios 'atimaquin ñui quicë bana cuëñocë 'iaxa. ² A parún papanuax uax 'irucë ñuinacan'ëox ca paru 'inúansa 'ianan aín taë xaéon taësa 'ianan aín cuëbitax 'inúan cuëbísa 'iaxa. A parún papanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo ca capésa ñuinacan aín cushi 'inánan, aín bana cuacësaribi oquin aín bana cuanan unicaman an sinánmicësa oquin 'anun 'imiaxa. ³ Ën iscëx ca a parún papanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo aín maxcá achúshi, unin motisama oquin tëacësa 'aishbi mooxa. Mocëbë ratúquin ca camabi menu 'icë unin —cushiira ca ax 'icë —quixun sinánxa. Usáquin sinánquin ca aín bana cuaxa. ⁴ Parún papanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo a, aín cushi 'ináncë cupí, ca capésa ñuina chaira a camabi menu 'icë unicaman rabiáxa. Rabianan ca parún papanuax uax 'irucë ñuinacan'ëoribi rabi —asaribi ñu ca 'aíma 'icë —quianan ca —axa abë 'acananí ca 'aíma 'icë —quiáxa.

⁵ Usai quicëbëtan ca parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo, ax a cërúai ami 'atimati bananun Nucën Papa Diosan ëanxa. Usaquin ca cuarenta y dos 'uxéan unicaman aín bana cuanun ëanxa. ⁶ Usaquian ëncëxun ca aín cuëbitan Nucën Papa Dios 'imainun anua ax 'icë 'atimaquin ñui bananan, aín nëtënu abë 'icë aín unicamaribi 'atimati banaquin ñuiaxa. ⁷ Usaquian ëncëxun ca camabi menu 'icë unicama, axa Nucën Papa Diosmi catamëcë, abë 'acananquin ñusmoxa. Ñusmoxun ca camabi menu 'icë unicama, bëtsi bëtsi unibu, bëtsi bëtsi banan banacëcama, aín bana cuanun 'imiaxa. ⁸ Ënë menu bucucë, ui unicamax cara me uniotabacë 'ain, Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, aín quiricanu aín anë cuënëoma 'icë, a unicaman ca axa parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo aín bana cuanan rabiaxa.

⁹ Uicaman cara upí oquin 'unántisa tania an ca aín pabitan ënë bana cuaquin aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën, ësai quicë: ¹⁰ Uicaman cara uni itsi sipuanun 'inania, acamaxribi ca sipuacë 'iti 'icën. An uni itsi manë xëtocën 'acë uni, a ca bëtsi unínribi usaribi oquin 'ati 'icën. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosmi catamëcë unicaman uisai cara ñu 'icëbëtanbi Nucën Papa Diosmi sinánti ëntima 'icën.

¹¹ Bëtsi ñuinacan'ëoribi cana me mëucüaxa aia isan. Aín matúxca rabëtax ca carneronën matúxcasaribi 'iaxa. Ax ca capësa ñuina chaira ax banacësaribi banaxa. ¹² A ñuinacan'ëo me mëucüax ucë, aín cushi ca parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo abë 'aish aín cushisaribi 'iaxa. Usa 'ixun ca camabi menu 'icë unicaman parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo, axa motisama oquin tëacë 'aíshbi mocë, a rabinun me mëucüaxa ucë ñuinacan'ëon rabimíaxa. ¹³ Me mëucüaxa ucë ñuinacan'ëo an ca unían iscëma ñu 'anan unin 'acëma ñu 'axa. Usaquin 'anan ca unicaman ismainunbi tsi naínua menu 'ibúmiaxa. ¹⁴ Parúnpapanuax uaxa 'irucë ñuinacan'ëon ismainun,

usoquin 'anúan Nucën Papa Diosan ëncëxun ca unían iscëma ñu 'anan acëma ñuribi 'aquin, ënë menu 'icë unicama paránxa. Paránan ca a ñuinacan'ëo parúnpapanuax uaxa 'irucë axa manë xëtocën motisama oquin téacë 'aíshbi mocë, abi tanquin a iscësaribi 'itánun 'anun uni 'amiaxa. ¹⁵ 'Amitancëxun ca parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo a tanquin 'acë ñu a banamiaxa. Banamiquin ca uicaman cara a ñu ax isa dios 'icë quixun rabicëma 'icë, acama 'anun quixun uni 'amiaxa. ¹⁶ Usaquin 'anan ca camabi uni, 'apu unicama 'imainun 'apuma unicamaribi, ñuñu unicama 'imainun ñuñuma unicamaribi, an uni ñu mëëxuncëma unicama 'imainun an uni ñu mëëxuncë unicamaribi, camabi aín mëcën mëqueu parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëonan 'inun 'unántioquin cuënëocë 'inun 'amiaxa. 'Amianan ca aín mëcën mëqueu 'unántiocëma 'icë, aín bëmánanu 'unántioquin cuënëomiata. ¹⁷ 'Unántioquin cuënëocë bana ax ca parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo aín anë 'iata. Aín anë 'acëma 'ain ca aín número cuënëocë 'iata. Ui unicamax cara 'unántioquin cuënëocëma 'icë an ñu maruanan ñu biti ca 'aíma 'iata. ¹⁸ An ñu 'unáncë unin ca parúnpapanuax uaxa 'irucë ñuinacan'ëo uisai quicë cara aín número 'icë quixun 'unánti 'icën. Aín númeroñëx ca, seisientos sesenta y seis (666) 'icën. Anëñu 'aíshbia númeroñu unisaribi ca a ñuinacan'ëon número 'icën.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil uníxa cantati bana

¹ Usaquin istancëxun istëcënquin cana Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a matá me Sión cacë, anua Jerusalén 'icë, anu nicë isan. 'Ën iscëx ca abë 'aisamaira uni, ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) unicama, axa aín bëmánanu Cristonën anë 'imainun Nucën Papa Diosan anënribi cuënëocë, a unicamax 'iata.

² A isanan cana naínuaxa banaia cuan. A banax ca baca xuqui cushíinra banaruia cuacësa 'ianan caná munuma banacësaribi 'aish 'itsa unían aín arpa 'aia cuacësaribi 'iaxa. ³ Acama ciento cuarenta y cuatro mil unicamax ca anun cantacëma, canta iotan cantaxa. A cantax ca anu Nucën Papa Dios 'icë a bëmánon 'imainun axa bamatimoi tsócë 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, acama 'imainun anu 'icë caniaçécë unicama mëcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé, acaman bëmánauncüaxa cantacë 'iaxa. Uinu 'icë uninbi ca a canta 'unántima 'icën, unicama ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) a Nucën Papa Diosan ainan 'inun iémicë, acaman cuni ca a canta 'unánxa. ⁴ A unicamax ca xanubë 'uchacëma 'ianan ñu 'atima 'ati cuëënima Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama ainanshi 'aish, ax quicësabi oi 'ia. Acamax ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun iémicë 'ianan Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ainanribi 'inun aín 'uchacama tërëncë a 'icën. ⁵ Ënë unicamax ca aín nuitu asérabi upí 'aish cëmëi banacëma 'aish anu Nucën Papa Dios 'icë aín bëmánon 'ia.

Rabé 'imainun achúshi ángelnëxa bana

⁶ Usa 'ain cana bëtsi ángelribi isan. Camabi unin cuanun ca naínu nuani munuma banai, Cristo cupí ca unicamax xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quiaxa. Camabi menu 'icë unicama bëtsi bëtsi unibu, bëtsi bëtsi menu 'icë, bëtsi bëtsi banan banacë an cuanun, ⁷ ca ësai munuma banaquin caxa:

—Anun Nucën Papa Diosan camabi uni aín ñu 'acësabi oquin, uisa cara oti 'icë usoquin 'ati nëtë ca uaxa. Usa 'ain camina ami racuéquin a rabiti 'ain. An naícama, mecama, parúnpapacama, xëxácama unio, a camina rabiti 'ain.

⁸ Usai quicëbë ca bëtsi ángelribi a caxu ai quiaxa:

—Babilonia, a ëma chaira, anu 'icë unicaman ca aín xanuma 'aínbi xanu itsin ñunshini cuëënti, 'imainun

'aisamaira ñu 'atima, an 'acēsaribi oquian 'anun quixun camabi menu 'icē unicama 'unánmiaxa. A ěma 'imainun anu 'icē unicamax ca bĕrĭ cĕñúaxa, ca 'aíma 'icĕn.

⁹ Usai 'icĕbĕ ai ca bĕtsi ángelribi munuma banai ěsai quiaxa:

—Uicaman cara parúnpapanuax uax 'irucĕ ñuinacan'ĕo 'imainun a tanquian a iscĕsa oquin unin 'acĕ ñu a rabricĕ cupĭ aín bĕmánanu cuĕnĕocĕ unicama, 'imainun aín bĕmánanu cuĕnĕocĕma 'aish aín mĕcĕnu cuĕnĕocĕ 'icĕ ¹⁰ a unicama ca Nucĕn Papa Diosan 'aisamairai ami nishquin castícanti 'icĕn. Acaman ca anuaxa manĕ tsi 'imainun azufre rĕquirucĕ, anuxun 'aisamaira oquin paĕ tanti 'icĕn. Nucĕn Papa Diosan ángelcama 'imainun Carnero 'icĕsaribitia unin 'ucha cupĭ bama, acaman ca atúxa usai 'ia isti 'icĕn. ¹¹ Manĕ tsi anuxuan atun xĕnibua 'aínbi paĕ tanti, anuax ca aín cuin nĕtĕtima tĕxĕquirúa. Usai ca an parúnpapanuax uax 'irucĕ ñuinacan'ĕo, 'imainun a tanquian a iscĕsa oquin unin 'acĕ ñu a rabricĕ unicama, 'imainun ñuinacan'ĕon anĕ anu cuĕnĕocĕ uicaman nĕtĕtimoquin nĕtĕnbi imĕbi paĕ tanti 'icĕn. ¹² Usa 'ain ca Nucĕn Papa Diosan unicama, an aín bana quicĕsabi oquin 'anan Jesúsmi catamĕcĕ, acaman uisai cara ñu 'icĕbĕ tĕmĕraquinbi asĕrabi ami sinánti ĕntima 'icĕn.

¹³ Usai ángel banaia cuatancĕxun cana naínuaxa ěsaquin 'ĕ cai banaia cuan:

—Ĕnĕ bana ca cuĕnĕot: Ax Nucĕn 'Ibu Jesucristomi catamĕcĕ unicamax ca bamatancĕx chuámarua tani cuĕĕnti 'icĕn. Naínuaxa banai quicĕsaribi oi ca Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upĭ ěsai quia: Usa uicaman ca bamatancĕxun tĕmĕratĕcĕnquin paĕ tantĕcĕntima 'icĕn. Añu ñucama cara Jesucristonan 'ixun a 'axuanxa, acama ca Nucĕn Papa Diosan manuquinma sinania. Usa 'ain ca a unicama chuámarua tani cuĕĕnti 'icĕn.

Uva bimi bicēsaribi oquin uni biti bana

¹⁴ Usaquin istancēxun istēcēnquin cana nētē cuin uxu-anua unisa 'aish tsócē isan. Aín maxcánu curi 'acē mañuti 'imainun ca aín mēcēnan machítusa 'aishbi tēntúñu manē cuēnucē tuíncē 'iaxa. ¹⁵ Usai 'imainun ca anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu anuax bētsi ángel chiquíaxa. Chiquiti munuma banaquin ca axa nētē cuínu tsócē a caxa:

—Bimicama ca pęcēti sēnéanxa, anun a biti nētē ca uaxa. Min manē cuēnucē, anun camina bimicama biti 'ain, bixun camina timēti 'ain.

Usai bimi biti ñui quíbi ca ángel, uni biti ñui quiaxa. ¹⁶ Quicēbētainsi ca axa nētē cuínu tsócē an, unían manēn tēaquin bimi upíbu bicēsaribi oquin, camabi uni upíbu biaxa.

¹⁷ Usoquian axa nētē cuínu tsócē uni an upí unibu bicēbē ca bētsi ángel naínu 'icē anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuax chiquíaxa. Chiquíquiiani ca anribi machítusa 'aishbi tēntúñu manē cuēnucē buánxa. ¹⁸ Buania chiquícēbē ca ángel itsi, an ñu tsi nēēnmianan tsi bēnánti cushiñu, ax anuxun sanutanun tsēpasa ñu nēēnti anuan chiquíaxa. Chiquítancēxun ca munuma banaquin axa manē cuēnucēñu ángel caxa:

—Uvas bimicama ca pęcēti sēnéanxa. Usa 'ain camina min manē cuēnucē, anun tēaquin uvas bimicama biti 'ain, bixun camina timēti 'ain.

¹⁹ Quicēbētan ca ángelcaman aín manē cuēnucē, anun tēaquin biquin timētancēxun, anuxun chinínti anu buánxun bucúanxa. Usoquin 'acē, ax ca an aín bana cuaisama tanquin Nucēn Papa Dios nishmia unicama a ñui quicē 'icēn. Ax ca uisaira oquinshi cara Nucēn Papa Diosan a unicama castícanti 'icē qui quicē 'icēn.

²⁰ Usoquian anuxun uvas bimi chinínti anu bucunia cana isan. Iscēx ca ēmanuax anuxuan chiníncancēx 'aisamaira imi ēbanquianxa. A imi ēbanquianxa racácē, aín nēmin ca

caballo nicë aín cuëbí sënën 'iaxa. Usa 'aish ca a imia me mapubiani ëbánquiancë, ax trescientos kilómetros sënën 'iaxa.

15

Ashiquian ángelnën, męcën achúshi 'imainun rabé oquin unicama paë tanmia

¹ Usai 'icëbëtan cana bëtsi ñuribi naínu 'icë isan. A isi cana ratúan. Ratúquin cana ángel męcën achúshi 'imainun rabé isan. Acama achúshi achúshinëx ca anun menu 'icë unicama aín 'ucha cupí castícantí ñuñu 'iaxa. Usoquin ca anuishi sënëonquin aín nishcë sënëntanun Nucën Papa Diosan 'amiaxa.

² Usoquin ángelcama isanan cana parún papa upí, bëxnan bëxnánquicë iscësa 'aishbi 'unpáxma 'aish tsi rëquirucëcëñun mëscucë iscësa isan. Anu ca 'aisamaira uni, arpa, anun Nucën Papa Dios rabbiti, a ñuñu sëtéaxa. A unicamax ca parúnpapanuax uaxa 'irucë ñuinacan'ëo, a rabicëma, 'ianan a tanquin unin 'acë ñu rabicëma, 'ianan aín número aín bëmánan 'imainun aín męcënu 'acëma 'iaxa. ³ Anuax ca Nucën Papa Dios rabi cantaxa. Moisés, an Nucën Papa Diosan cacësabi oquin 'á, a sinánan Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'á, aribi sinani ca Nucën Papa Dios rabi cantaxa. Èsai quicë ca a canta 'iaxa:

Minmi 'acë ñucamax ca upíira 'icën, unin sináncësamaira oquin sinánquin camina ñu 'acën. Mix camina Nucën 'Ibu Dios 'ain. Min cushix ca çhaira 'aish bëtsi cushisama 'icën. Mix cushiira 'aish camina camabi menu 'icë unicaman 'Apu 'ain. Usa 'aish camina sinánñuira 'ixun paránquinma atúxribia upí 'inun 'iminux atun 'Apu 'ain. ⁴ Nucën 'Ibu Dios, ¿uix cara mimi racuétima 'ic? ¿Uin cara mi rabbitima 'ic? Mixëshi camina upíira upí sinánñu

'ain. Mix upí sinánñu 'ixun ñu upíshi 'aia iscë 'ixun ca camabi menu 'icë unicaman mimi sinánquin mi rabiti 'icën.

⁵ A unicama cantaia istancëxun istëcënquin cana naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu, aín xëcuëa xëóquia isan. A xubu mëúira 'icë 'iti anu ca bunánti anua Nucën Papa Diosan cuënëo maxax pará rabé nancë 'iaxa. ⁶ Xëóquicëbë ca ángel, axa anun menu 'icë unicama 'aisamaira oquin tëmëramiti ñuñu mëcën achúshi 'imainun rabé, acamax anuax chiquíaxa. Aín chupax ca xapusa ñu uxuira 'acë, 'ianan chuañuma upíira upí 'iaxa. Anúan shitëcërëquicë ax ca curi 'acë 'iaxa. ⁷ Usa 'ain ca ángelcama chiquitia axa 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu acama achúshinën a ángelcama achúshi achúshi, xanpa curi 'acë 'inánxa. A xanpacamanu ca axa bamati-moi tsócë Nucën Papa Diosan, anun atumi nishquin an 'atima ñu 'acë unicama castíanti ñu 'iaxa. ⁸ Angelcama anuax chiquicëbë ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anua aín cushi 'ain, tsin cuinan nuturucësa 'iaxa. Usai 'icë cupí ca a mëcën achúshi 'imainun rabé ángelcaman ñu 'atia sënëntamainun uinu 'icë uníxbi a xubunu atsíncëma 'icën.

16

Anun uni paë tanmiti xanpanu 'icë ñucama ñui quicë bana

¹ Usai 'icëbëtan cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'ucë mëúcüax munuma banaquin a ángelcama caía ësai quia cuan:

—Mitsun xanpa buani camina anu 'icë ñucama, anun Nucën Papa Diosan an ñu 'atima 'acë unicama castíanti, acama menu tutucaí cuanti 'ain.

² Cacëx cuanxun ca achúshi ángelnën pain aín xanpanua 'icë ñu menu tutucaxa. Tutucacëbë ca uicamax

cara axa parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëonan 'icë 'unántioquin cuënëocë, 'ianan a tanquian a iscësa oquin unin 'acë ñu rabicë unicamanu 'aisamaira chancu 'iruaxa. Usai 'iquin ca aín nami chëquimiquin 'aisamaira oquin paëoxa.

³ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnën aín xanpanu 'icë ñu parúnpapanu tutucaxa. Tutucacëbë ca parúnpapa, uni bamacënën imisa 'iaxa. Parúnpapa axa imi 'ain ca anu 'icë ñuinacama bamaxa.

⁴ Usai 'icëbëtan bëtsi ángelnënríbi aín xanpanu 'icë ñu bacacamanu 'anan xëxácamanu tutucacëbë ca a 'unpáxcamaríbi imi 'iaxa. ⁵ Usaía 'unpáxcama 'icëbëtan cana an bacacama iscë ángel ësai quia cuan:

—Nucën 'Ibu Dios 'aish ca min sinan usabi asérabi upíira upí 'icën. Mix camina usabi 'iá 'aish usabi 'ain. A 'unpáxcamami usoquin imi 'imia isquin cana 'unan, min sinan upí 'ixúnmi ñu 'aisama cuëncëma cupí camina usoquin 'an. ⁶ Minmi usoquin tëmëramicë unicama an ca min uni 'itsaira 'anan an mixmi quicë bana uni ñuixuncë uni 'itsaira bamamiaxa. Usaquian 'acë cupí camina a xëanun imi 'inan. Atun 'ucha cupíbi ca usai 'ia.

⁷ Usaquin cuanan cana anuxun tsëpasa ñu sanutanun nëënti, anuax ësai qui banaia cuan:

—Usa ca. Nucën 'Ibu Dios 'aish camina min cushi chaira 'aish, bëtsi cushisama 'ain. Min sinan upíira 'ixun camina uisa caramina oti 'ai usoquin 'an. Mixmi ñu 'atima cuëncëma cupí camina usoquin 'an.

⁸ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín xanpanu 'icë ñu tutucaquin barinu anpéncaxa. Anpéncacëbëtan ca cushiira pëquiquin, barin 'itsisan unicama xaronun Nucën Papa Diosan 'imiaxa. ⁹ Usoquian 'aisamaira oquin 'itsis oquin xarocëxunbi ca unicaman sinanaquin atun ñu 'aisama 'acëcama ëncëma 'icën. Ëníma 'ianan ca Nucën Papa Dios rabicëma 'icën. Nucën Papa Diosan ca

anúan atu castícançë ñucama nèténtsiánxa. Usaquian 'ati 'aíshbi ca sinanátíma ami xuamati nishi Nucën Papa Diosmi 'atimati banaxa.

¹⁰ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënribi aín xanpanu 'icë ñu, anua parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo 'icë, anu tutucaxa. Tutucacëbë ca anua an 'ibuacë unicama 'icë ax bëánquiáxa. Usai 'icëbëtan 'aisamaira oquin paë tani ca aín unicama bënëáxa. ¹¹ Paë tani bënëquin ca aín paë 'imainun aín chancu 'aisamaira 'ain, axa naínu 'icë Nucën Papa Dios, ami nishi 'atimati banaquin ñuiáxa. Usai 'i ca ñu 'atima 'ati ëni sinanacëma 'icën.

¹² Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënribi aín xanpanu 'icë ñu Eufrates bacanu tutucaxa. Tutucacëbë ca aín 'unpax ësquiáxa, aucüáxa bari urucë menu 'icë 'apucamaxa anun unun. ¹³ Èsaquin isanan cana capësa ñuina chaira, 'imainun parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo, 'imainun an Nucën Papa Dios rabiquinma ñuinacan'ëo rabinun quixun unicama paráncë, acaman cuëbínuaxa ñunshin 'atima, tuan tita iscësa ñu rabé 'imainun achúshi chiquitia isan. ¹⁴ A ñunshin 'atimacama tuan tita iscësa, acaman ca unicama paránuxun unin 'acëma ñu 'axa. Usoquin 'anan ca camabi menu cuanquin, anu 'icë 'apucama aín suntárucamaxa bëtsi menu 'icë suntárubë 'acananux tsuáquirunun sinánmiáxa. Usa 'ixun ca camabi uni timëáxa, axa aín cushi chaira 'aish bëtsi cushisamaira Nucën Papa Dios, an anun 'aisamaira oquin atu castícantí nètë sënëncëbëtan. ¹⁵ “Èsai ca 'iti 'icën: An ñu mëcamacë uníxa unin sináncëma 'aínbi 'icësaribicuatsini cana 'ëx uti 'ain. 'Èx ucëbë ca an upí ñu 'aquin 'ëx uti cañcë uni, ax cuëënti 'icën. Ax ca chupa upí pañucësa 'aish rabíntima 'icën. Usa 'aish ca chupañuma 'icëa uni raírinën iscëxa uni rabíncësaribi 'itima 'icën”. ¹⁶ Ñunshin 'atimacama tuan tita iscësa, an sinánmicëx ca camabi menu 'icë 'apucama 'imainun aín suntárucamax Armagedón cacë

me anu timéaxa. A mex ca hebreo banan Armagedón cacé 'icën.

¹⁷ Usai 'icëbëtan ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuax chiquicé ángel itsínribi aín xanpanu 'icë ñu tutucaxa. Tutucacëbëa naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anua Nucën Papa Dios 'icë anuax ësai banaia cana cuan:

—Anuishi sënëñquin cana 'an.

¹⁸ Usai 'icëbë ca caná mëríti banacëbë bëtsi ñuribi sharámainun mecama shaíquiáxa, uisa nëténbia unin tansamaira oi. ¹⁹ 'Icëbë ca Babilonia cacé ëma, ax achúshi 'aíshbi rabé 'imainun achúshisa 'itánun tuquimainun camabi menu 'icë ëma chanu 'icë xubucamax ruru-cubuaxa. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Babilonianu 'icë unicamami nishquin, atun ñu 'atima 'acé a manucëma 'ixun paë tanía tëmëratánun castí-canxa. ²⁰ Mecama shaíquicëbë ca nasícama 'imainun matá me 'imainun aín bashicamaribi 'aíma 'inun nëtéaxa. ²¹ 'Imainun ca 'uí 'aíshbi matsiira 'aish iru, acamax naínuax achúshi achúshinëx cuarenta (40) kilosa 'aish rëucubuaxa. Rëucubucëbëtan 'aisamaira oquin paë tani ca ami nishi a unicamax Nucën Papa Diosmi 'atimati banaxa.

17

'Atima xanu ñuibi Babilonia 'atimoti ñui quia bana

¹ Usai 'icëbëtan ca xanpañu męcën achúshi 'imainun rabé ángelcama, a achúshinëx 'ënu uquin, xanu ñuicëso-quinbi Babilonia ñuiquin ësáquin 'ë caxa:

—'Aisama 'aish ca Babilonia ëmanu 'icë unicamax ënë xanusa 'icën. Ca ut. Mi cana xanu 'atima, axa parún-papa camánan tsócë, a cara aín 'ucha cupí uisoquin Nucën Papa Diosan castícanti 'icë quixun mi ismiti 'ain. ² A ëmanu 'icë unicaman ca bëtsi menu 'icë unicamacëñun atun

'apuburibi, atun 'acēsaribi oquian ñunshínquin 'atima ñu 'anun 'amiaxa.

³ Usaquin catancëxuan ángelnën, namáquin iscësa oquin isnun anu uni 'icëma menu 'ë buáncëxun cana xanu achúshi ñuinacan'ëo ushían a camánan tsócë 'isan. A ñuinacan'ëo anu ca 'itsa anë cuënëocë 'iaxa, anë 'aisama, Nucën Papa Diosmi 'atimati banacë ca a anëcamax 'iaxa. Usa 'aish ca aín maxcácame męcën achúshi 'imainun rabé 'aish aín matúxcacama męcën rabé 'iaxa. ⁴ A xanu anu tsócë ax ca aín chupa minanën pucucësa 'imainun ushían 'iaxa. 'Imainun ca ñun curánan curi 'acë 'ianan maxax upíira upí 'acë 'ianan perla pañucë 'ixun curi 'acë xanpa tuíncë 'iaxa. A xanpanu ca aín ñu 'aisama 'acëcama purucësa 'iaxa. ⁵ Usa 'aish ca aín bëmánanu achúshi anë unin 'unáncëma 'aishbi ësai quicë 'iaxa: “Ënë ëma cha, Babilonia, ax ca 'aisama xanuseribi 'icën. Usa 'aish ca a an 'unánmicë 'aish camabi uni 'imainun xanu, an nu 'aisama 'acë aín titasa 'icën”. ⁶ A xanúxa, Nucën Papa Diosan uni 'icëa unin 'acë 'imainun an Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncë cupía unin 'acëx bamacë unicaman imi xëax, anun paéanx cuëinra cuëenia cana isan. Isi, cana ratúira ratúan. ⁷ Ratutiabi ca xanpa tuíncë ángelnën 'ë caxa:

—¿Uisacatsi caramina ratutin? A xanu 'imainun ñuinacan'ëo anu a xanu tsócë, axa aín maxcá męcën achúshi 'imainun rabé 'ianan aín matúxca męcën rabé, a rabëtax cara uisa 'icë quixuan unin 'unáncëbëtanmabi cana mi 'unánmiti 'ain. ⁸ A ñuinacan'ëo a min iscë, ax ca 'iacëxa, 'aishbi ca bërí 'aíma 'icën. Ca quini cha nëmínra anu 'icën. Anu 'aishbi ca anu xënbua 'aínbi paëira tani tëmëratu anu cuanux, quini cha nëmínra anuax chiquíti 'icën. A ñuinacan'ëo anua xanu tsócë, axa parúnpapanu 'ia, axa anu 'iá, 'aishbi nëtéa 'aish utëcënia isi ca a Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti oquin nëtë ióñubi aín anë cuënëoma unicama, ax ratúira ratúti 'icën.

⁹ Sinánñu 'ixun camina 'ën mi cacë bana upí oquin cuati 'ain. Ënëx ca ësa 'icën: Anua xanu tsócë ñuinacan'ëo, aín maxcácamá mēcën achúshi 'imainun rabé, acamax ca matá me mēcën achúshi 'imainun rabé, anu a xanu tsócë, asaribi 'icën. ¹⁰ Usa 'aish ca mēcën achúshi 'imainun rabé 'apucama asaribi 'icën. A 'apucamax ca mēcën amo 'icë sënën, axira paían cushi 'icë axa bamacëbë bamacëbë 'apu 'iacëxa. Achúshinëx ca bërí usaribi 'apu 'icën, bëtsi ca 'icëma pain 'icën. Ax ca 'apu 'aíshbi xënibunuxunma 'aia. ¹¹ Acamax achúshi achúshinëx 'icëbë ca acama 'icësaribi 'aíshbi bëtsi axribi 'apu 'iti 'icën. Ax ca ñuinacan'ëo, anu a xanu tsócë, axa 'iá 'aíshbi nētécë, a 'iti 'icën. 'Apu 'itancëx ca anu ax xënibua 'aínbi paëira tani tēmëratí anu cuanti 'icën.

¹² A ñuinacan'ëon matúxca mēcën rabé isquin camina mēcën rabé 'apu sinánti 'ain. Ax 'apu 'aíshbi ca 'apu 'icëma pain 'icën. Atux ca a ñuinacan'ëo abë 'apu 'iti 'icën, 'aíshbi ca xënibuti 'ima achúshi horaishi 'apu 'iti 'icën. ¹³ A mēcën rabé 'apucaman ca raírinën sináncësaribi oquin sinania. Acaman ca a ñuinacan'ëon cacësabi oquin 'anan atúan 'ibuacë unicama usaribi oquin 'anun 'amiti 'icën. ¹⁴ Acamax ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama abë 'acananti 'icën. 'Acananquin ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax cushiira 'aish, 'ibucaman 'Ibu 'ianan 'apucaman 'Apu 'ixun axa abë 'acancëcamá ñusmoti 'icën. Axa abë 'icëcaman ca a amia catamënun caískin Nucën Papa Diosan sinánmicë 'ixun uisai cara ñu 'icëbëtanbi a ëncëma 'icën. Usa 'ixun ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama abë 'icëcaman axa abë 'acancëcamá ñusmoti 'icën.

¹⁵ Usaquin catancëxun ca ángelnën ësaquin 'ë catëcëanxa:

—Parúnpapacama, anua 'atima xanu tsócë, a isquin camina 'aísamaira uni, camabi menu 'icë unibu 'ianan

camabi banan banacë unibu acama sinánti 'ain. ¹⁶ A mēcën rabé matúxca a isquinmi mēcën rabé 'apu sináncë, acaman ca ami nishquin a xanu ñusmoti 'icën. Ñusmonan ca chupañuma 'imianan aín nami pianan tsin nëënti 'icën. ¹⁷ Usaía 'inun ca Nucën Papa Diosan a mēcën rabé 'apucama bētsin sináncēsaribi oquían sinánun 'imiaxa. Nucën Papa Diosan 'imicëxun ca atun, anua a xanu tsócë ñuinacan'ëon cacēsabi oquin 'anan atúan 'ibuacë unicama usaribi oquin 'anun 'amiaxa. Aín banacama sēnēntamainun usai 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imiaxa. ¹⁸ Ami iscë xanu a sinánquin camina ëma cha, anu 'icë unicama 'aisama 'ixun camabi menu 'icë 'apucama 'imainun atun unicama, asaribia 'inun 'unánmicë, a sinánti 'ain.

18

Babilonianu 'icë unicama ñusmo

¹ Usai 'icëbētan cana bētsi ángel naínuax aia isan. Ax cushiira 'ixun ca aín pēcacën mecama pēcaxa. ²⁻³ Ai ca munuma banai quiaxa:

—Babilonianu 'icë unicaman 'aisamaira oquin ñu 'atima 'acë 'ixun ca bētsi mecamanu 'icë unicamanribia usaquin 'anun sinánmiaxa. Camabi nētēnu 'icë 'apucamaxribi ca Babilonianu 'icë unicaman 'aia isi aín unicamabë usaribiti 'i cuëëanxa. Babilonianu 'icë an ñu marucë unicamax ca 'itsa ñu upíira 'imainun cupíira bianan maru-anan aín nuitunën upí oquin sinanima 'itsa curíquiñuishi 'iti sinánxa. Atúxa usai 'ia isi ca camabi menu 'icë an ñu marucë uni, Babilonianu 'icë ñu biquin marui 'itsa curíquiñu 'iaxa. A ëmanu 'icë unicamaxa usai 'i 'aisama 'icë ca Nucën Papa Diosan ñusmoxa. Ñusmocëbë ca anu 'icë xubucama rurucubuaxa. Usa 'ain ca ñunshin 'atimacama anu bérí 'ia, uisaira ñunshin 'atimacama cara, ax ca anu 'ia, 'imainun ca uisa ñu pēchiu 'atima cara unin cuëëncëma, axribi anu 'ia.

⁴ Usai náinuax ucë ángel quicëbëtan cana náinuaxa bëtsi banan banaia cuan, ësai quicë:

—'Ën unicamax, mina anu 'icë unicama 'icësaribiti 'uchain camina a ëmanuax cuanti 'ain, a unicama atun 'ucha cupí tëmëramicësaribi oquin mitsuribi tëmëramiti rabanan. ⁵ Atun 'ucha ca 'aisamaira 'icën, ñu manámi chaïoruquin bucúncësa ca ax 'icën. Usa 'icë ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama manuquinma sinánxa. ⁶ Anu 'icë unicaman uni raíri tëmëramicësaribi oquin camina mitsun atu tëmëramiti 'ain. Atúan uni raíri tëmëramicësamaira oquin camina aturibi tëmëramiti 'ain. ⁷ Anu 'icë unicaman rabíquin, —nux cananuna bëtsi unicambëtan sënénmaira 'ai —quixun sinánan atux cuëncësabi oquinshi 'aiabi camina acama 'aisamairai tëmëranun 'imiti 'ain. Atun ca “'ën cana casunamëcë xanun 'acësoquin tëmëratima 'ai” quixun sinania. ⁸ Usaquin sináncëbëbi ca anúan atu tëmëramiti nëtë uti 'icën. A nëtën ca 'itsa uni bamati 'icën. 'Imainun ca raíricamax rarumati tëmëranan 'acëñuma 'aish bamatisa tanti 'icën. A nëtën ca a ëmacamax tsin picë 'iti 'icën. Usaquin ca Nucën 'Ibu Diosan ax cushiira 'ixun atun 'uchacama cupí atu 'uchoquin castícantí 'icën.

Usai náinuaxa banaia cana cuan. ⁹ Bëtsi 'apucama, an aín unicamaribia Babilonianu 'icë unicaman ñu 'atima 'acësaribi oquin 'anun 'amicë, ax ca Babilonia tsin piquin cëñucëbëa, aín cuin tëxëruia isi, munuma rarumati inti 'icën. ¹⁰ Ianan ca racuëti 'uracëox quiti icën:

—Usai 'imari 'itibi camina 'in. Babilonia chaira, mix bëtsi ëmasama 'iá 'aishbi camina bënëtishi Nucën Papa Diosan 'uchoquin castícantë 'ain.

Usai ca 'apucama quiti 'icën.

¹¹ A ëmanu 'icë unicamaxa cëñúcë 'ain ca camabi menu 'icë an ñu marucë unicama rarumati inti 'icën, bëria an atun ñu maruti 'aíma 'ain. ¹² Ñu curi 'acë, manë uxua 'acë, maxax upíira upí ichúcësa, perlas, chupa xapu 'acësa

upí oquin xëocë, bëtsi chupa minanën pucucësa, chupa ushían, acama 'imainun bëtsi bëtsi sanu i, elefante xëta 'acë ñu, cupíira cupí ñu, i 'acë, 'imainun cashtá manë 'acë 'imainun bëtsi manë 'acë 'imainun upíira maxax uxua 'acë acama, ¹³ 'imainun sanu ro, i baca sanuira oquin 'acë, tsëpasa 'aíshbi nëëncëx sanuira ñu, vino, xëni, trigo, trigo rëncë, acama 'imainun a ñu papimiti 'aracacë ñuina 'imainun carnero, caballo, caballonëan niquincë auto, 'imainun uni, an uni itsi ñu 'axúnun maruti, a ñucama bëia —an bití ca bërí 'aíma 'icë —quixun sinani ca an usa ñu marunuxun bëcë unicamax rarumati inti 'icën. ¹⁴ Inquin ca ësaquin a ëmanu 'icë unicama cati 'icën:

—Anúnmi cuëëan bimiñuma camina 'ain. Mitsun ñu upícama 'imainun mitsun ñun curánacama ca cëñuti nëtéaxa, camina acama istécëntima 'ain.

¹⁵ Usa 'ain ca an axa Babilonianu 'icë unicama ñu 'inánquin 'itsa curíqui bicë unicama racuëti 'ura sëtëtax rarumati inti 'icën. ¹⁶ Iní ca ësai qiti 'icën:

—'Imari 'itibi ca 'iixa. A ëma cha anu 'icë unicamax ca xanun atun chupa upíira upí minanën pucucësa 'imainun ushíanën pucucë pañucësa 'iixa. 'Ianan ca xanu ñu cupíira cupí, curi 'acë, maxax upí 'acë, 'imainun perla, po namé iscësa, usa ñucaman mëníocacësa 'iixa. ¹⁷ Usa 'aínbi ca bënëtishi a ñu cupíira cupí ax cëñúaxa.

Usai quicëbë ca ax manë nuntiñu 'icë unicama, 'imainun an a nunticama niquincë unicama, 'imainun axa a nunticaman cuancë unicama 'imainun parúnpapan bëtsi bëtsi nëtënuua maruti ñu bënux cuancë unicamaxribi 'ura sëtéaxa. ¹⁸ Sëtëtax ca a ëma usoquin nëëncëxa aín tsin cuin tëxëruia isi cuëëncëni ësai quiaxa:

—Uinu 'icë ëmáxbi ca ënë ëmasama 'iixa.

¹⁹ Quianan ca masá nuitucë uníxa 'icësaribiti me cupúcë bitancëx aín maxcánu mapucuti rarumati ini quiaxa:

—Usai 'imari 'itibi ca 'ia. A ëmanu 'icë unicamax 'aisamaira curíquiñu 'ixun ca an aín manë nuntin maruti ñu bęcë unicaman ñu biaxa. Bicëbë ca a unicamaxribi 'aisamaira curíquiñu 'iaxa. Usa 'aínbi ca bënëtishi a ëmanu 'icë unicamax cëñúaxa.

²⁰ Usai quianan ca ësairibi quiaxa:

—Aín unicama paë tanmiquin tëmëramicë, a cupíquin ca Nucën Papa Diosan Babilonianu 'icë unicama cëñuaxa. Usaquin 'an ca naínu 'icëcama, 'imainun an aín bana ñuixunun Jesusan caíscë unicama, 'imainun an Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncë unicama, 'imainun axa ami catamëcë aín unicama, camáxbi cuëenti 'icën.

²¹ Usai a unicamax quicëbëtan ca anun ñu bacati cushiñu ángel achúshinën maxax chaira, anun ñu rënti maxáxsa, a biquin parúnpapanu niaxa. Ni ca quiaxa:

—A maxax istëcëntimoquin nicë usaribi ca Babilonia, a ëma chaira, 'imainun anu 'icë unicamaxribi unin a istëcëntimoquin cëñucë 'iti 'icën. ²²⁻²³ Anu 'icë, an ñu marucë unicama bëtsi menu 'icë an ñu marucë unicasama 'aish, ñubé 'ixun ca camabi menu 'icë unicama paránquin 'atíma ñu 'amiaxa. Usa 'aínbi ca Babilonia ëma cha anuxun arpa cacë ñua raírinën 'amainun raírinën-ribi pacon banomainun bëtsi bëtsi ñucamaribi 'ai cuëeni sharatia unin cuatëcëntima 'icën. An i 'anan manë uniocë unían anuxun 'atëcënti ca 'aíma 'iti 'icën. An ñu rëncë xanúan ñu rënquin tarúncaia ca unin cuatëcëntima 'icën. Anun xubucama pëcati lamparín ca 'aíma 'iti 'icën. Unin xanu biti nëtë ca 'itëcëntima 'icën.

²⁴ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicasama 'imainun axa ami sináncë unicama 'imainun camabi menu 'icë unia unin 'acë, ax ca Babilonianu 'icë unicaman 'ucha 'iaxa. Usa 'ain ca Babilonianu 'icë unicama Nucën Papa Diosan cëñuaxa.

19

¹ Usaquian 'an cana 'aisamaira uníxa naínuax munuma sharati banaia cuan, ësai qui:

Nucën Papa Dios cananuna munuma banaquin rabin.

Axa 'Apuira 'aish cushiira an ca uni ainan 'inun iémiaxa quiquin ca camabi unin a rabiti 'icën.

² Ax aín sinan upíra 'ixun ca uisa cara oti 'icë usoquin 'aia. Ñu 'atima cuëënquinma ca usoquin 'aia. Usa 'ixun ca Babilonia ëmanu 'icë unicama, an camabi menu 'icë unicama 'atima ñu 'anun 'unánmianan ami sinánxma 'inun 'unánmicë cupí acama 'uchoquin castícanxa. Usaquin 'aquin ca an aín unicama 'acë unicama cupiixa.

³ Usai quianan ca ësairibi quitëcëanxa:

—Nucën Papa Dios cananuna munuma banaquin rabin. Nëëmëti ca Babilonia bënämëtima 'icën. Usa 'aish ca xëñibua 'aínbi aín tsin cuin nëtëtima 'icën.

⁴ Usai 'imainun ca mëcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé caniacëcë unicama 'imainun axa 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsóçë, acaman ca aín bëmánon meu bësuquin Nucën Papa Dios, 'Apuira, a rabi cuëënquin caxa:

—Usai ca 'iti 'icën. Miishi cananuna munuma banaquin rabin.

⁵ Cacéxa anu Nucën Papa Dios 'icë anuax ësai banaia cana cuan:

An axa cuëëncësabi oquin 'acë unicama, aín cushibu 'imainun aín cushimabu, mitsun camina camax-unbi Nucën Papa Dios rabiti 'ain.

Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a unin xanu bicësa isá bana

⁶ Usai quicëbëtan cana 'aisamaira uni munuma cushin banacësari banaia cuan. A banax ca baca xuqui cushínra

banarucēsari 'ianan caná munuma banacēsaribi 'iaxa. Ēsai banaia cana cuan:

Nucēn 'Ibu Dios axa aín cushi chaira 'aish bētsi cushisama, ax ca 'Apuira 'icēn. A cananuna munuma banaquin rabin. ⁷ Cuēēinra cuēēnquin a rabinun ca rabican. Anúan a Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ax aín unicamabē biránanti nētē ca uaxa. Aín unicamax ca abē 'inux mēníocaxa, unían biti xanúxa aín bēnēbē biránanux upiti mēníocacēsaribiti. ⁸ Usa 'ain ca aín unicama chupa chuañuma, uxua upíira pañucēsa 'icēn.

Banaia ěsai quia cana cuan. Axa Jesucristomi catamēcē unicaman pañucē chupa, ax ca aín nuitu upí 'ixun upí ñu 'acē a 'unántiocē 'icēn.

⁹ Usai quicēbētan ca ángelnēn 'ē caxa:

—Ēsaquinribi ca cuēnōt: “Uicamax cara Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, anúan aín unicama abē 'iti nētēan abē 'inun camicē 'icē, acamax ca cuēēinra cuēēnti 'icēn, unían xanu biquin abētan pi unun camicē unicamax cuēēncēsamaira oi”.

Ēsaquinribi ca 'ē caxa:

—Ēnē bana a 'ēn mi cacē ax ca Nucēn Papa Diosaxa quicē 'icēn. Ca asérabi 'icēn.

¹⁰ Quicēbē cana a rabinux a ángel tanáin rantin purúan. Usai 'iabi ca 'ē caxa:

—Usai 'iáxma ca 'it. Uicaman cara Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunia an ca Jesús ñuiquin an 'unánmicē banacama uni ñuixunia. Mibētan ax Jesús quicē banacama quicēsabi oi 'icē unicaman 'acēsaribi oquin cana 'ēnribi ax quicēsaribi oquin 'aquin Nucēn Papa Dios rabin. Usa 'ain ca 'ē rabixunma Nucēn Papa Diosēshi rabit.

Axa caballo uxuanu tsócē

¹¹ Usaquin ángelnën cacëxun cana naí panárabecë isan. Anuaxa caballo uxua chiquitia cana isan. Ax a caballonu tsócë, ax ca Aín Quicësabi Oquin 'Acë caquin anëcë 'ianan ca An Uni Paráncëma caquin anëcë 'iaxa. Usa ax 'ixun ca 'atima unicama a uisoquin cara 'aisa tania usoquin castícanan axa upí sinánñucama a upí oia. ¹² Aín bëru rabé ca tsi rëquirucë ënxáira iscësa 'iaxa. Axa aséabi 'apuirá 'ain ca 'apun mañuti 'itsaira aín maxcánu 'iaxa. Aín anë cuënëocë 'icë ca uinu 'icë unínbi uisai quicë cara a 'icë quixun 'unántima 'icën, ainshi ca 'unania. ¹³ Aín chupa ca imin pucucë 'iaxa. Ax ca aín anë Nucën Papa Diosan Bana caquin anëcë 'iaxa. ¹⁴ Axa naínu 'icë caballo uxuanu tsócë ax chiquitia ca aín caballo uxuanu tsotax naínuax chiquíquin axa abë 'icë unicaman a nuíbianxa. An nuíbiancëcamax ca chupa uxua upíira upí chuañuma pañucë 'iaxa. ¹⁵ Ax pain chiquícë aín cuëbínuaxa machítusa manë xëtocë chiquitia cana isan. A manë xëtocë ax ca camabi menu 'icë axa ami sináncëma unicama anun 'ati 'iaxa. Ax cushi 'ixun ca camabi menu 'icë unían aín bana cuanun 'imiti 'icën. 'Imainun ca ax cushiira 'ixun axa ami nishcë unicama Nucën Papa Diosan mëníósabi oquin castícantí 'icën, uvas bimia taën chacacëx cëñúcësaribi 'inun. ¹⁶ Aín chupanu 'imainun ca aín quisinuribi ësaquin cuënëocë 'iaxa: “Apucaman 'Apu 'ianan 'ibucaman 'Ibu”.

¹⁷ Usaquin istancëxun cana ángel achúshi barinu nicë isan. An ca munuma banauquin axa me manámi nuáncë ñu pëchiucama ësaquin cuëanxa:

—Ca ut, Nucën Papa Diosan mitsúnmi pinun mëníocësabi oquin nami pinux ca timëti ut. ¹⁸ 'Apucama 'imainun suntárunën capitáncama, 'imainun aín cushi unicama, 'imainun axa caballonu tsócë unicama a 'imainun atun callocamaribi, 'imainun an uni ñu mëëxuncëma unicama, 'imainun an uni ñu mëëxuncë unicama, 'imainun aín cushima unibu, 'imainun aín cushi unibu acama bamacë

pi ca ut.

¹⁹ Usaquin caia cuatancëxun cana ñuinacan'ëo, 'imainun camabi menu 'icë 'apucamacëñun aín suntárucama 'acananuxa tsuáquirui timécë isan. Acamax ca aín suntáruacamabë axa caballo uxuanu tsócë abë 'acananuxa timécë 'iaxa. ²⁰ 'Acanánia ca ñuinacan'ëo acëñun a rabiquian Nucën Papa Dios rabixunma 'anun quixun an unicama paráncë ñuinacan'ëo aribi bicanxa. An usoquin unicama paráncë ñuinacan'ëo ax ca an bëtsi ñuinacan'ëo 'itsa maxcáñu an ismainun unin 'acëma ñu 'aquin uni paran a 'iaxa. Ax ca an 'itsa maxcáñu ñuinacan'ëonan 'icë 'unántioquin cuënëocë unicama, 'imainun an a tanquin 'acë ñu rabicë, acama paran a 'iaxa. 'Acananquin bitancëxun ca a ñuinacan'ëo rabé 'ianëmë'ëosa manë tsi anuaxa azufre 'imainun manë tsi rëquirucë anu 'inun niaxa. ²¹ A rabéa anu 'inun nicë 'ain ca axa caballo uxuanu tsócë an aín cuëbínuaxa chiquícë manë xëtocë anun axa 'acananux timécëcama cëñuquin 'axa. Usaquian 'acë aín nami pi ca camabi ñuina pëchiucamax pucháxa.

20

Mil baritia ca ñunshin 'atimacama sipuacë 'iti 'icë quixun ñui quicë bana

¹ Usaquin istancëxun cana ángel naínuax ubutia isan. A ángelnëx ca quini chaira, anun aín xëcuë xëocati ñu a tuíanan, manë risi chaira aribi tuíncë 'iaxa. ² Ubútancëxun ca a ángelnën capésa 'aíshbi pianancë ñuinacan'ëo chaira, an bëráma runusa 'ixun Nucën Papa Diosan uniotabatia uni paran 'ixun camabi menu 'icë uni paráncë, ñunshin 'atimanën 'apu Satanás, a biquin mil baritia niaxma 'inun manë risin nëaxa. ³ Usoquin nëatancëxun ca quini chaira anu nipáxa. Nipátancëxun

xëpuquin ca uinu 'icë unínbi xëocaisama oquin 'unántioxa. Anuaxa unicama parántécënx chiquitima, anu mil baritian sipuacë 'inun ca ángelnën a capésa ñuina nëaxun quini chairanu nipáxun xëpuaxa. Usaquin nipácë 'aish ca mil baritia 'icëbëtan chiquíncë 'iti 'icën, 'uráinra 'inuxmabi.

⁴ Acama istancëxun cana anu tsóti cha bëtsi bëtsi isan. Anu ca an uní raíri ñu upí cara 'axa, ñu upíma cara 'axa quixun isti, acama tsócë 'iaxa. Acama isanan cana axa —'ëx cana Jesúsnan 'ai —quiquin bana ñuixuncë cupí tëbíscacë unicama, 'imainun axa Nucën Papa Diosan bana cuacë cupí tëbíscacë unicama, acaman ñunshínribi isan. Acamax ca 'itsa maxcáñu 'ianan 'itsa matúxca ñuinacan'ëo a rabima, 'ianan a tanquin unin 'acë ñu a rabima, 'ianan ainan 'inun 'unántioquin aín bëmánan 'imainun aín męcën cuënëocëma 'iaxa. 'Ën iscëx ca acamax bama aishbi baísqiuxa. Baísqitancëx ca Cristobë mil baritia 'apu 'iaxa. ⁵ Acamax baísqiucë 'aínbi ca axa bama raíri baísqicëma pan 'iaxa, mil baritia inúcëbë cuni baísqinux. ⁶ Uicamax pain cara baísqiucë 'icë, acamax ca Nucën Papa Diosan 'imicëx aín nuitu upíra 'aish cuëëinra cuëënti 'icën. Bamatëcëntimoi ca xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën. Bamatëcëntimoi ca Nucën Papa Dios 'imainun Cristo cuëënquin rabianan abë mil baritian 'apu 'iti 'icën.

⁷ Mil baritia inúcëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx Satanás quini chaira anuax chiquíti 'icën. ⁸ Chiquítancëxun ca camabi menu 'icë unicama paránquin bëtsi oquin sinánmiti 'icën. Usoquin 'anan ca Gog cacë 'apu 'imainun Magog cacë 'apu 'imainun aín unicama paránquin tsuáquirumiquin axa Nucën Papa Diosmi sináncë unicamabëa 'acananun timëti 'icën. An timëcë unicamax ca 'aisamaira 'aish parún papa masisaribi 'iti 'icën. ⁹ 'Ën iscëxun ca tsuácarucëxun mecamanu cuanquin a

suntárucaman anua an Nucën Papa Diosan bana cuacë suntárucama 'icë, a bëararanan a Nucën Papa Dios cuëncë ëma, Jerusalén, aribi bëararaxa. Bëararatiabi ca Nucën Papa Diosan naínuax ucë manë tsin a suntárucama cëñuaxa. ¹⁰ Usoquin cëñuanan ca ñunshin 'atimanën 'apu, an unicama paráncë, a 'ianëmë'ëosa manë tsi, anu-axa azufreribi rëquirucë, anu 'inun niaxa. Anua 'itsa maxcáñu 'ianan 'itsa matúxcañu ñuinacan'ëo a 'imainun bëtsi ñuinacan'ëo an Nucën Papa Dios rabiquinma ñuinacan'ëo rabinun quixun unicama paráncë, anu atux 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apuribi anu niaxa. Anuxun ca acaman nëténbi imébi xëñibua 'aínbi nëtétimoquin paë tanquin tëmëratí 'icën.

Anu Nucën Papa Dios 'icë, a bëmánon unicama sëtécë isa

¹¹ Usaquin istancëxun cana anua 'apu tsóti uxua chaira isan, anu tsócë aribi cana isan. Iscëxbi ca ax anu 'ain, me 'imainun naícama 'imainun anu 'icë ñucama nëtéaxa, nëtëti ca anua ax 'iti 'aíma 'iaxa. ¹² Usaquinribi isanan cana axa bama unicama, uni cushibu 'imainun uni cushimabu, acamaxa baísquitancëx anua Nucën Papa Dios 'icë aín bëmánon sëtécë isan. A unicamaxa sëtémainun ca quirica achúshi, anu ui unicamax cara Nucën Papa Diosbë 'iti 'icë quixun aín anë cuënëocë, ax bacacë 'iaxa. A isanan cana bëtsi quiricacamaribi isan. A quiricacamanu ca añu ñucama cara unicaman 'axa quixun cuënëocë 'iaxa. A quiricacama isquin ca Nucën Papa Diosan unin cara upí ñu 'axa, cara upíma ñu 'axa quixun isaxa. Isun ca aín ñu 'acësabi oquin mëníonan an ñu upí 'acë uni upí 'imainuan an ñu upíma 'acë unicama tëmëranun 'imiaxa. ¹³ Bama unicama 'imainun ca parúnpapanuax bacamiquia camaxribi baísquia. Baísquia ca uisoquin cara ñu 'atima 'axa, usoquinribi Nucën Papa Diosan uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'axa. 'Anan ca uisoquin cara ñu upí 'axa

usaribi oquin a upitia bamatimoi abë tsonun 'imixaxa. ¹⁴⁻¹⁵ Usaquin 'á 'ain ca bamati 'imainun anua uni bamacë 'icë ax 'ianëmë'ëosa manë tsi rëquirucë anu nicë 'iaxa. 'Imainun ca uí unicamax cara Nucën Papa Diosan nëtënu 'inun aín anë cuënëoma 'icë, acamaxribi anuax bamatëcëncësa 'aish chiquítimoi 'inux, 'ianëmë'ëosa manë tsinu nicë 'iaxa.

21

Naibëa me ió 'iti bana

¹ Usaquin istancëxun cana a pain unio naí, me, parún-papa, acamaxa nëtécë 'aish 'aíma 'ain, naí ió 'imainun me ióribi isan. ² Isanan cana Jerusalén ëma ió, upíira upí, Nucën Papa Diosan nëtënuaxa ubutia isan. 'Ën iscëx ca upíira upí 'iaxa, xanúxa bërí bënunux upiti mënío-cacësaribi. ³ Isanan cana naínuaxa munuma ësai qui banaia cuan:

—Camina isti 'ain, anua uni bucucë, anu ca Nucën Papa Dios bërí 'ia. Anu aín unicama 'icë anu ca Nucën Papa Dios 'iti 'icën. A unicamax ca asérabi aín uni 'iti 'icën. Ax aín Dios 'aish ca aín unicamabë 'iti 'icën. ⁴ An ca aín unicama aín bëunan mëscutia ini masá nuitutiabi nëtémiti 'icën, aín bëun tërénquin. A unicamax ca bamatëcëntima 'icën, usai 'ianan ca rarumatëcëntima 'icën, 'ianan ca intëcëntima 'icën, acaman ca paë tantëcëntima 'icën. Bëráma usai 'iá 'aíshbi ca usai 'itëcëntima 'icën.

⁵ A bana 'ën cuacëbë ca Nucën Papa Dios, axa anu 'Apúira 'aish tsócë, ax ësai quiaxa:

—Camina 'unánti 'ain, cana camabi ñu ió 'inun 'atëcënin.

Quianan ca ësairibi quiaxa:

—'Ëx quicësabi oi ca asérabi 'iti 'icën. Usa 'ain camina 'ëx quicë banacama ënë cuënëoti 'ain.

⁶ Caxun ca 'ë caxa:

—Anuishi sēnēnquin cana 'an. 'Ēx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacēn, usa 'aish cana ēnē menu 'icē ñucama cēñúcēbē usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain. Shimaia uni 'unpax 'acatsi bēnécēsa, usaribitia 'ēnan 'iisa tani bēnētia, cana 'ēnan 'aísha 'ēn Bēru Ñunshin Upíñu 'inun, cupí ñuixunquinma, 'imiti 'ain. ⁷ Uicaman cara 'ēmi catamēquin 'ēx cuēñcēsabi oi 'iti ēncēma 'icē, acama cana 'ēnan 'aish 'ēbē tsóti 'imiti 'ain. 'Imainun cana 'ēx aín Dios 'iti 'ain. 'Imainun ca ax 'ēn bēchicē 'iti 'icēn. ⁸ Usa 'aínbi ca racuēquian an 'ēmi sinánti ēncē unicama, 'imainun an 'ēmi catamēcēma unicama, 'imainun an ñu 'atima 'acē unicama, 'imainun an uni 'acēcama, 'imainun aín xanuma 'icēbi bētsi xanu cuēñcē unicama 'imainun aín bēnēma 'icēbi bētsi uni cuēñcē xanucama 'imainun ñu xēcācē ñubé unicama 'imainun an Nucēn Papa Diosmabi bētsi ñu rabicē unicama 'imainun cēmē unicama, acamax anuaxa 'ianēmē'ēosa manē tsi azufrebē rēquirucē anu 'iti 'icēn, anu bamatēcēncē 'aish chiquítimo 'inux.

Jerusalén ío

⁹ Usai quicēbētan ca mēcēn achúshi 'imainun rabé ángelcama anun ēnē menu 'icē unicama ashiquin tēmēramiti ñua aín xanpanu 'icē, acama achúshinēn ēsaquin 'ē caxa:

—Ca ut. Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an abēa 'inun binuxun cacē aín unicama a cana mi ismíti 'ain.

¹⁰ Usaquin catancēxun ca 'uxcēmabi namácēsoquin 'ēn iscēxun aín bashi chaira anu 'ē buánxa. Buánquian ismicēxun cana Jerusalén ēma upíira upí, anua Nucēn Papa Dios 'icē, anuaxa ubutia isan. ¹¹ A ēma ca upíira upí, Nucēn papa Diosan cushin pēcacē 'iaxa, maxax upíira upí ichúcēsa 'aish, jaspe cacē maxax nibaníbaquicē iscēsa 'iaxa. ¹² Anun cēñcē ax ca manáinra 'iaxa. 'Imainun ca aín xēcūē anun atsínti mēcēn rabé 'imainun rabé

'iixa. A xëcuëcamanu ca mëcën rabé 'imainun rabé ángel, ax achúshi achúshitax nicë 'iixa. A xëcuëcamanu cuënëocë ax ca Israelnën bëchicë, mëcën rabé 'imainun rabé, aín anëcamá 'iixa. ¹³ A cënëcë anu ca amo camabi rabé 'imainun achúshi xëcuë 'iixa. Aucüaxa bari urucë ami rabé 'imainun achúshi xëcuë, 'imainun ca anúan bari cuabúcë amiribi rabé 'imainun achúshi xëcuë 'iixa. 'Imainun ca nortemiribi rabé 'imainun achúshi xëcuë, 'imainun surmiribi rabé 'imainun achúshi xëcuë 'iixa. ¹⁴ Cënëquin nitsíncë maxáxcama ax ca mëcën rabé 'imainun rabé 'iixa. A maxax cha anuribi ca anë cuënëocë 'iixa. Anu cuënëocë anëcamax ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an aín bana uni ñuixunun caíscë unicama, mëcën rabé 'imainun rabé, aín anëcamá 'iixa.

¹⁵ Axa 'ëbë banacë ángel ax ca curi 'acë tsatiñu 'iixa, anúan a ëma tupúanan aín xëcuëcamá tupúanan aín cënëcamaribi tupúnti. ¹⁶ Tupunia cana isan, a ëmax ca amo 'icë rabé 'imainun rabé 'aish bëtsibëtan sënëñbi 'iixa. Anun tupúnti tsatían tupúncëx ca aín chaxcé dos mil doscientos kilometro 'iixa. Usaribi ca aín namé 'imainun aín manámi 'iixa. ¹⁷ Unin tupúncësaribi oquin ca ángelnën aín cënëribi tupúanxa. Tupúncëx ca aín manámi sesenta y cuatro metro 'iixa.

¹⁸ Cënëcë ax ca jaspe cacë maxax paxa 'aíshbi tunántani 'aish, nibaníbaquicë 'iixa. 'Imainun ca a ëmanu 'icë ñucama ax curi upí 'acë 'aish, bëxnán bëxnánquicësa 'iixa. ¹⁹ Cënëquin nitsíncë maxáxcama abë mëscúcë ca maxax upíira upí 'iixa. Acamax ca jaspe cacë maxax, ax paxa 'aíshbi tunántani 'aish nibaníbaquicë, 'imainun zafiro, ax cumá batsisa, 'imainun ágata ax cumá batsisa 'aíshbi tunántani, 'imainun esmeralda, ax ñu paxa iscësa, ²⁰ 'imainun ónicë, ax uxuatani 'aíshbi sërisabë mëscúcë, 'imainun cornalína, ax ushíantani 'imainun crisólito, ax

paxasa 'ianan bëtsibëribi mëscúcësa 'imainun berilo, ax ñu paxatanisa 'aish nibaníbaquicë 'imainun topacio, ax curúnsa, 'imainun crisoprasa, ax curisa 'aíshbi ñu paxasaribi, 'imainun jacinto, ax ushían 'aíshbi tunántani, 'imainun amatista ax minánsa 'iaxa. ²¹ A ëma aín xëcuë-cama ca perla chaira ax po namë iscësa 'iaxa. Xëcuë achúshi achúshi ax ca perla achúshi 'iaxa. A ëman bai cha anu niti ax ca curi 'acë 'aíshbi bëxnan bëxnánquicësa 'iaxa.

²² Nucën 'Ibu Dios, axa aín cushi bëtsi cushisama, a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, axbia uinu cara a ëma sënënia anubi 'ain, ca 'ën iscëx a ëmanu anuxun Nucën 'Ibu Dios rabiti xubu 'aíma 'iaxa. ²³ A ëma ca Nucën Papa Diosanbi pëcaia. Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, anribi ca a ëma pëcaia. Usa 'ain ca baribëtan 'uxën a ëma pëcaima. ²⁴ Usaquin pëcacëx ca camabi menuaxa Nucën Papa Diosnan 'inux iécë unicama aín pëcacënu niti 'icën. 'Imainun ca axa iécë 'apucamaxribi anu 'iti 'icën. ²⁵ A nëtënu ca baquish 'aíma 'iti 'icën. Usa 'aish ca a nëtënu 'icë aín xëpúti ax xëñibua 'aínbi usabi xëocacë 'iti 'icën, a nëtëx ca baquishima, usa 'ain. ²⁶ Aín tucuricu unicamaribi Jesucristonan 'aish ca anu 'iti 'icën. ²⁷ Usa 'ain ca anu ñu 'aisama 'itima 'icën, ui unix cara 'aisama ñu 'acë 'icë 'imainun ui unix cara cëmëia, usa unix ca anu 'itima 'icën. Ui unicamax cara Nucën Papa Diosan nëtënu 'itioquin aín anë Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, aín quiricanu cuënëo 'icë, acamax cuni ca anu 'iti 'icën.

22

¹ Usaquin 'ë ismitancëxun ca angelnën anua Nucën Papa Dios 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax 'icë, anuaxa baca aín 'unpax bëxnan bëxnánquicë chiquitia 'ë ismiaxa. ² A bacax ca a ëmanu 'icë bai cha anúnbi xobucë 'iaxa. A bacax ca 'unpax 'aíshbi Nucën

Papa Diosan cushi anúan uni bamatimoi tsóti, a 'iaxa. A baca aín cuébi rabé amo anu ca i achúshi 'iaxa. Camabi baritian ca a in mecén rabé 'imainun rabé oquin tuaxa, 'uxé camabi. A bimix i bimisa 'aíshbi ca ax anúan uni bamatimoi tsóti, a 'iaxa. A i pèchix ca camabi menuax ucé uníxa anun 'insíntécéntimoi bucuti a 'iaxa. ³ Usa 'ain ca Nucén Papa Diosan uisoquin cara 'ati 'icé usoquin 'ati ñu anu 'aíma 'iti 'icén. Anu ca Nucén Papa Dios 'imainun Carnero 'icésaribitia unin 'ucha cupí bama, ax 'Apu 'iti 'icén. Usa 'icé ca anuxun aín unicaman a rabiti 'icén. ⁴ Rabianan ca anuax abé isananti 'icén. Usa 'aish ca Nucén Papa Diosan ané atun bémánanu cuënëocé 'iti 'icén. ⁵ Anu ca bėánquicé 'aíma 'iti 'icén. Anuxun ca Nucén 'Ibu Diosanbi a ěma pėcati 'icén. Usa 'ain ca lamparín 'imainun barin pėcacé anu 'aíma 'iti 'icén. Nucén Papa Diosbė ca anuax aín unicama xėnibua 'aínbi 'apu 'iti 'icén.

Jesucristo utécēnti nētē ca 'urama 'icē quicē bana

⁶ I smitancėxun ca a ángelnėn 'ė caxa:

—'Ěn mi cacėsabi oi ca asėrabi 'iti 'icén. Nucén 'Ibu Dios, an ax quicé bana uni ñuixuncé unicama sinánmicé, an ca uisai cara xėnibucėma 'aínshi ñu 'iti 'icé quixuan, aín unicaman 'unánun, aín ángel xuaxa.

⁷ Xėnibucėma 'aínshi cana uti 'ain. An, ěnė bana quicėsabi oi ca asėrabi 'iti 'icé quixun sinánquin a bana cuacé unicama, ax ca cuėėinra cuėėnti 'icén.

⁸ 'Ěx Juan 'ixun cana 'ėn ěnė ñucama cuanan isan. Usoquin ěnė ñucama cuanan isi cana ángel, an 'ė ismicé, a rabinux a tanáin rantin purúan. ⁹ 'Ěn a rabicascėxunbi ca 'ė caxa:

—Usai 'iaxma ca 'it. Mibėtan, an min 'acėsaribi oquin an Nucén Papa Diosan bana uni ñuixuncé unicama 'imainun an ěnė quiricanu cuënëocé banacama upí oquin sinánquin cuacé unicaman 'acėsaribi oquin cana 'ėnribi

ax quicēsabi oquin 'aquin Nucēn Papa Dios rabin. Usa 'ain ca 'ë rabixunma Nucēn Papa Diosēshi rabit.

¹⁰ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi 'ë caxa:

—Ēnē quiricanu cuēnēocē ñucama camina unpuquinma chanioquin ñuiti 'ain, camabi unían 'unánun, anun ēnē ñucama 'iti nētē ca 'urama 'icē, usa 'ain. ¹¹ A nētē 'urama 'aínbi ca an ñu 'atima 'acē unicaman an 'acēsabi oquin 'ati 'icēn, axa 'uchacē unix ca usabii 'uchati 'icēn, an upí ñu 'acē unin ca an 'acēsabi oquin 'ati 'icēn, ax Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi 'icē unix ca usabi 'iti 'icēn.

¹² Xēnibucēma 'ain cana uti 'ain. Uquin cana an ñu upí 'acē 'ēn unicama uisoquin cara ñucama 'axa, usaribi oquin cupíoquin cuēñnun 'imiti 'ain. ¹³ 'Ēx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacēn. Usa 'aish cana ēnē menu 'icē ñucama cēñúcēbē usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain.

¹⁴ Ui unicamax cara a ēmanu atsínxun, anu 'icē anun uni bamatimoi tsóti i bimi bití sinani, chupa uxuira chuañumasa 'inun aín nuitua upí 'iminun Jesucristomí catamētia, acamax ca anu 'aish cuēñinra cuēñti 'icēn. ¹⁵ Usa 'aínbi ca 'aisama unicamax a ēma ēmáinshi 'iti 'icēn. An ñu 'aisama sináncē unicama, an ñu xēacē ñubē unicama, aín xanuma 'icēbi bētsi xanu cuēñcē unicama, aín bēñēma 'icēbi bētsi uni cuēñcē xanucama, an uní 'acē unicama, an Nucēn Papa Diosmabi bētsi ñu rabicē unicama, axa uni paránti cuēñi cēmēcē unicama, acamax ca a ēmanu atsíntima 'icēn. Ca ēmáinshi 'iti 'icēn.

¹⁶ 'Ēx cana Jesús 'ain. Usa 'ixun cana axa 'ēmi catamēcē unicaman ēnē ñucama 'unánun 'ēn ángel mia canun xuan. 'Ēx cana David, axa judíos unibunēn 'apu 'iá, aín rēbúnqui 'ain. Usa 'aishbi cana 'ēx David 'icēma pan 'ain 'iacēn. Pēcaratia xaba 'inúan 'ispon urucē usaribi cana 'ēx 'iti 'ain.

¹⁷ Usoquin caia ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, Cristo, amia ax catamēcē unicamabētan Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan —bēnētishi ca ut — quixun a caia. An atun bana cuacē unicamanribi ca —bēnētishi ca utēcēn —quixun a cati 'icēn. Shimaia uni 'unpax 'acatsi bēnēcēsa usaribitia ax Jesuscristonan 'icatsi bēnēcē uni, an ca ami catamēquin Jesucristo —ēx cana minan 'iisa tani —quixun cati 'icēn. Usaía 'ia ca Cristonēn ainan 'imianan xēnibua 'aínbi abē 'inun 'imiti 'icēn, cupímashi.

¹⁸ An ēnē quiricanu cuēnēcē bana iscē unicama cana ēsaquin cain:

—An ēnē banacama isquinbi ax quicēsama oquin bētsi banacēñun mēscuquin ñuixuncē, a ca Nucēn Papa Diosan ēnē quiricanu cuēnēcē banacamaxa uni tēmēramiti quicēsabi oquin tēmēramiti 'icēn. ¹⁹ Uicamanribi cara ēnē quiricanu 'icē Nucēn Papa Diosan bana ñuiquinbi bētsi bētsi bana —a banax ca 'aisama 'icē —quiquin a uni ñuixunima, acama ca Nucēn Papa Diosan ēnē quiricanu cuēnēcēquin ñuicē Jerusalén ió anu abē 'itimoquin 'imianan anu 'icē quiricanua 'icē aín anē a tērēnti 'icēn.

²⁰ An ēnē ñucama 'ē ismicē, an ca 'ē caia:

—Cana bēnētishi utēcēnti 'ain.

Cacēxun cana cuēēinra cuēēnquin —asábi ca, usai ca 'iti 'icēn, ca ut —quixun, Nucēn 'Ibu Jesús cain.

²¹ Nucēn 'Ibu Jesucristonēn aín uni 'icē mitsu nuibaquin 'aquincēxmi upí 'iti cana cuēēnin. Usai 'iti cana cuēēnin. Ashi.

Nukën 'Ibu Diosan ain unikama 'inan ain bana
New Testament in Cashibo-Cacataibo (PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cashibo-Cacataibo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cashibo-Cacataibo

cbr

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cashibo-Cacataibo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective

copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Dec 2021 from source files dated 30
Nov 2021

c8d73d75-386c-5f5e-a601-116dba3dae9b